

LOKALNA RAZVOJNA STRATEGIJA

Lokalna akcijska grupa „Prigorje – Zagorje“

IV. Izmjena

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
Podmjera 19.1. „Pripremna pomoć“ u okviru Mjere 19. „LEADER - CLLD“
LAG "Prigorje - Zagorje"

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014.-2020.
Udio sufinansiranja: 90% EU, 10% RH
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja

SVIBANJ 2021.

Naručitelj: Lokalna akcijska grupa „Prigorje – Zagorje“ (LAG PRIZAG)

Voditelj izrade: Ivan Biškup, mag.oec

Autori: Ivan Biškup, mag.oec

Dr.sc. Ivan Jedvaj

Darijan Vinter, mag.oec.

Vrijeme izrade: svibanj 2021.

Sadržaj

1. Opis područja koje strategija obuhvaća (uključujući površinu, broj jedinica lokalne samouprave i naselja, broj stanovnika)	2
1.1. Opće zemljopisne značajke područja (površina i granice područja, reljefne i klimatske karakteristike, kulturna, povijesna i prirodna baština – Natura 2000, stanje društvene i komunalne infrastrukture)	2
1.1.1. Površina i granica područja	2
1.1.2. Reljefne i klimatske karakteristike.....	3
1.1.3. Kulturna, povijesna i prirodna baština	4
1.1.4. Stanje društvene i komunalne infrastrukture	5
1.2. Gospodarske značajke područja	9
1.2.1. Glavne gospodarske djelatnosti	9
1.2.2. Stanje gospodarstva	12
1.2.2. Tržište radne snage	15
1.3. Demografske i socijalne značajke područja	17
1.3.1. Broj i gustoća stanovnika	17
1.3.2. Demografska kretanja.....	17
1.3.3. Obrazovna struktura stanovništva	18
1.3.4. Školstvo i kultura.....	21
2. Analiza razvojnih potreba i potencijala područja, uključujući SWOT analizu	21
2.1. Analiza razvojnih potreba i potencijala	21
2.2. SWOT analiza	22
3. Opis ciljeva LRS te integriranog i inovativnog karaktera LRS uključujući jasne i mjerljive pokazatelje za izlazne pokazatelje i rezultate.	24
3.1. Ciljevi, prioriteti mjere LRS za područje LAG-a temeljeni na mogućnostima PRR 2014-2020	24
3.2. Opis operacija, uključujući definiranje korisnika, kriterija prihvatljivosti.....	27
3.3. Opis odabira projekata na nivou LAG-a (način odabira projekata, kriteriji prihvatljivosti, sastav tijela za odabir projekata uključujući i opis procedure dodjeljivanja višeg intenziteta potpore odabranom projektu)	27
3.4. Opis planiranih projekata suradnje i način odabira projekata suradnje	31
3.5. Usklađenost s nadređenim strateškim dokumentima (ŽRS i PRR).....	33
4. Opis uključenosti lokalnih dionika u izradu LRS.....	36
4.1. Opis sudjelovanja različitih interesnih skupina u izradi LRS i primjena načelan „odozdo prema gore“	36
4.2. Opis partnerstva.....	38

5.	Akcijski plan.....	38
5.1.	Akcijski plan provedbe LRS na nivou svake godine unutar programskog razdoblja 2014-2020	38
5.2.	Procjena broja projekata za vrijeme programskog razdoblja 2014-2020	39
6.	Način praćenja i procjene provedbe LRS (način upravljanja provedbom, nadzora provedbe i ocjenjivanja uspješnosti provedbe strategije)	39
6.1.	Opis praćenja LRS.....	39
6.2.	Indikatori za mjerenje učinaka provedbe LRS	40
6.3.	Opis procjene LRS	43
7.	Opis sposobnosti provedbe LRS	43
7.1.	Ljudski kapacitet za provedbu LRS	43
7.2.	Financijski kapacitet za provedbu LRS	46
7.2.	Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007-2013	46
7.3.	Iskustvo u provedbi projekata izvan mjere LEADER	47
7.4.	Prijedlozi za poboljšanje rada LAG-a	48
8.	Financijski plan	48
8.1.	Financiranje rada LAG-a (izvori financiranja).....	48
8.2.	Financiranje provedbe LRS i financijski plan	48
8.3.	Procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu projekata.....	50
	PRILOZI:	50

POPIS KRATICA:

AGRONET	elektronička aplikacija namijenjena za pomoć poljoprivrednim gospodarstvima i ostalim korisnicima u ostvarivanju prava na potpore u poljoprivredi
ARKOD	Sustav identifikacije zemljišnih parcela
APRRR	Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
BDM	Blažene djevice Marije
CLLD	eng. <i>Community Led Local Development</i> - Lokalni razvoj vođen lokalnom zajednicom
CMEF	eng. <i>Common Monitoring and Evaluation Framework</i> – Okvir za praćenje i vrednovanje
CMES	eng. <i>Common Monitoring and Evaluation System</i> – Sustav za praćenje i vrednovanje
DVD	Dobrovoljno vatrogasno društvo
DZS	Državni zavod za statistiku
DZZP	Državni zavod za zaštitu prirode
EE	Energetska učinkovitost (eng. <i>Energy Efficiency</i>)
EU	Europska unija
€	Euro
ELARD	eng. <i>European LEADER association for Rural Development</i> ; hrv. Europska LEADER asocijacija za ruralni razvoj
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
ha	hektar = 10.000 m ²
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HOK	Hrvatska obrtnička komora
JLS	Jedinica lokalne samouprave
LAG	Lokalna akcijska grupa (skupina)
LEADER	Mehanizam provedbe mjere politike ruralnog razvoja, temelji se na realizaciji LRS kojima upravljaju LAG-ovi
LRS	Lokalna razvojna strategija
MB	Matični broj
mnv	metara nadmorske visine
NN	Narodne novine
NUTS	Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku (fran. <i>Nomenclature des unités territoriales statistiques</i>)
OIB	Osobni identifikacijski broj
OIE	Obnovljivi izvori energije
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
OPRR	Operativni program za ruralni razvoj (Program ruralnog razvoja)
PG	Poljoprivredno gospodarstvo
PP	Park prirode
PRIZAG	Prigorje-Zagorje
PRR	Program ruralnog razvoja 2014.-2020.
RH	Republika Hrvatska
RNO	Registar neprofitnih organizacije
TIC	Turističko-informativni centar
TZ	Turistička zajednica
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika EU
ŽRS	Županijska razvojna strategija

1. Opis područja koje strategija obuhvaća (uključujući površinu, broj jedinica lokalne samouprave i naselja, broj stanovnika)

1.1. Opće zemljopisne značajke područja (površina i granice područja, reljefne i klimatske karakteristike, kulturna, povijesna i prirodna baština – Natura 2000, stanje društvene i komunalne infrastrukture)

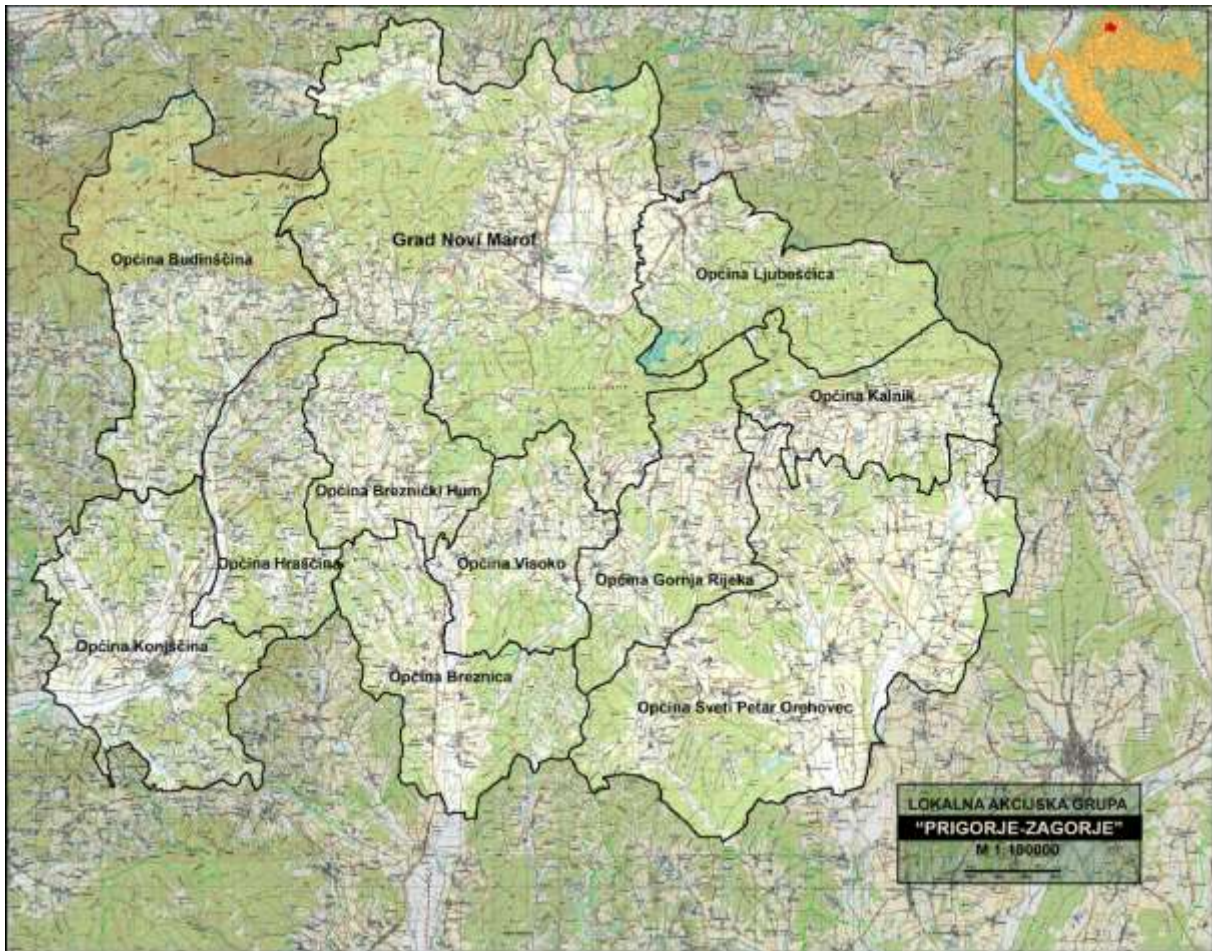
1.1.1. Površina i granica područja

Područje Lokalne akcijske grupe „Prigorje-Zagorje“ (LAG-a PRIZAG) obuhvaća 11 jedinica lokalne samouprave (općine: Breznica, Breznički Hum, Budinščina, Gornja Rijeka, Hrašćina, Kalnik, Konjščina, Ljubešćica, Sveti Petar Orehovec, Visoko, te grad Novi Marof). LAG se prostire na području tri županije: Varaždinska, Koprivničko-križevačka i Krapinsko-zagorska. Prema krajobraznoj regionalizaciji područje LAG-a pripada Panonskoj Hrvatskoj. Zauzima prostor geografske cjeline Sjeverne Hrvatske i to južni dio Varaždinske županije, zapadni dio Koprivničko-križevačke županije te krajnji sjeveroistok Krapinsko-zagorske županije. Ukupna površina LAG-a PRIZAG iznosi 510,81 km².

Tablica.: Popis općina sa površinama (izvor: prostorni planovi JLS, Arkod)

JLS	Županija	Površina u km ²
Breznica	Varaždinska	34
Breznički Hum	Varaždinska	26
Budinščina	Krapinsko-zagorska	56
Gornja Rijeka	Koprivničko-križevačka	32,72
Hrašćina	Krapinsko-zagorska	27,2
Kalnik	Koprivničko-križevačka	26,34
Konjščina	Krapinsko-zagorska	45
Ljubešćica	Varaždinska	35,56
Novi Marof	Varaždinska	111,75
Sveti Petar Orehovec	Koprivničko-križevačka	91,05
Visoko	Varaždinska	25,19
LAG		510,81

Slika : Područje LAG-a Prizag

1.1.2. Reljefne i klimatske karakteristike

Područje LAG-a pripada reljefnoj cjelini brežuljkastog kalničkog prigorja i prigorja Ivanšćice, raščlanjenog dolinama brojnih potoka s pritocima i šumama, nadmorske visine od 120 – 700 metara. Područje je dijelom smješteno u dolini Bednje (sjeverozapadni nizinski dio), a većim dijelom na sjevernim i južnim padinama Kalnika te istočnom kraku Ivanšćice. Prostorna struktura karakteristična je za Hrvatsko zagorje (gorja, prigorja, pobrđa i dolinske ravni). Tla na području LAG-a su srednje kvalitete. Pretežno laporasta podloga i vapnenci uvjetovali su prilično ograničen razvitak plodnijeg jače podzoliranog tla, pogodnog za oraničke kulture, a na strmim padinama i valovitim pristrancima brežuljaka prevladavaju pjeskovita ilovasta tla, srednje do visoke kiselosti, veoma prikladna za uzgoj vinograda i voćnjaka. Iako ne postoji kvalitetna analiza svojstava tala niti degradacijskih procesa (erozija, onečišćenja) kojima je ono izloženo, iz laboratorijskih analiza uzoraka tala vidljiva je ugroženost tala zbog intenzivne i nestručne gnojidbe i primjene zaštitnih sredstava u poljoprivredi. Podizanjem razine znanja poljoprivrednika s područja LAG-a o održivoj poljoprivredi i dobroj poljoprivrednoj praksi lokalna akcijska grupa planira i dalje pridonositi sveukupnom razvoju područja kojeg pokriva, kao što je to i dosada radila.

Na području Kalnika nalazi se velika akumulacija izvorske pitke vode na dubini od 470 m iz koje se opskrbljuje šire područje Križevaca te općine Kalnik, Gornja Rijeka, Sv. Petar Orehovec i Sv. Ivan Žabno. Voda je pogodna i kao sirovina za moguću punionicu vode. Treba spomenuti

i izvor mineralne vode u Gotalovcu u Općini Budinščina u kojoj se punila marka vode Bistra. Punionica je trenutno zatvorena. Ostala vodonosna područja na prostoru LAG-a su od lokalnog značaja, tj. nema većih akumulacija podzemne pitke vode, već se javlja veći broj izvora manjeg kapaciteta. Obzirom da ispuštanje otpadnih voda i odlaganje smeća nije u potpunosti riješeno, isto predstavlja i opasnost za raspoložive izvore pitke vode i njenu kvalitetu.

Najveći vodotok na području LAG-a je rijeka Bednja. Kvaliteta vode rijeke Bednje je III. kategorije, dok je propisana (poželjna) kvaliteta vode II. kategorije. Za vrijeme velikih količina padalina (godišnje 2-4 puta), Bednja se izljeva iz svojeg korita. Područjem LAG-a dominira umjereno kontinentalna klima karakteristična za peripanonski rub. Klima je umjerena toplo-kišna. Srednja godišnja temperatura zraka iznosi oko 10°C. Topli dio godine u kojem je srednja temperatura viša od godišnjeg prosjeka traje od sredine travnja do sredine listopada i poklapa se s vegetacijskim razdobljem. Najtopliji mjesec je srpanj sa srednjom mjesečnom temperaturom od oko 19°C, a najhladniji je siječanj sa srednjom mjesečnom temperaturom od -1°C i jedini je mjesec u godini čija je srednja temperatura niža od 0°C.

1.1.3. Kulturna, povijesna i prirodna baština

U analizi kulturne i povijesne baštine identificirana su sljedeća zaštićena pokretna kulturna dobra: orgulje u crkvi sv. Martina u Brezničkom Humu, Pozitiv i sakralni inventar u crkvi sv. Petra u Gotalovcu (Budinščina), sakralni inventar u crkvi uznesenja BDM u Zajezdi (Budinščina), Orgulje i sakralni inventar u crkvi sv. Franje Ksaverskog u Dropkovcu (Gornja Rijeka), Orgulje i oltar u crkvi BDM u Gornjoj Rijeci, Oltar iz kapele sv. Benedikta u Gornjem Kraljevcu (Hrašćina), orgulje i sakralni inventar u crkvi sv. Nikole u Hrašćini, barokni inventar i oltari u crkvi sv. Brcka u Kalniku, orgulje u crkvi sv. Dominika u Konjšćini, slika Vrbovečko groblje u Novom Marofu, barokni inventar crkve sv. Marije u Remetincu (Novi Marof), orgulje u crkvi sv. Antuna Padovanskog u Gušćerovcu (Sveti Petar Orehovec), te orgulje u crkvi Presvetog trojstva u Visokom.

Od zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara na području LAG-a Prizag nalaze se sljedeća dobra: Crkva Sv. Marije Magdalene u Bisagu (Breznica), Ostaci starog grada Bisag (Breznica), Crkva Sv. Martina u Brezničkom Humu, Arheološki nalaz Humščak na području općine Breznički Hum, Crkva Sv. Petra u Gotalovcu (Budinščina), Crkva sv. Majke Božje Žalosne Sveti Križ (Budiščina), Burg Milengrad u Zajezdi (Budinščina), Crkva uznesenja BDM u Zajezdi (Budinščina), Dvorac Zajezda (Budinščina), Crkva sv. Franje Ksaverskog Dropkovec (Gornja Rijeka), Crkva uznesenja BDM u Gornjoj Rijeci, Stari grad Mali Kalnik (Gornja Rijeka), Pili sv. Marka u Domovcu (Hrašćina), Kapela sv. Benedikta u Gornjem Kraljevcu (Hrašćina), Kulturno povijesna cjelina Hrašćina, Kurija Belošević u Trgovišću (Hrašćina), Crkva Majke Božje žalosne u Hrašćini, Pili sv. Trojstva Vrbovo u Hrašćini, Arheološko nalazište Kalnik igrišće (Kalnik), Crkva sv. Brcka sa jedinstvenim freskama iz 14. i 16. stoljeća u Kalnik, Stari grad Veliki Kalnik, gotička Crkva sv. Andrije u Kamešnici (Kalnik), Crkva sv. Dominika i župni dvor u Konjšćini, Kaštel Konjskih u Konjšćini, Crkva BDM - grobna kapela obitelji Ožegović u Beli (Novi Marof), dvorac Stara Bela u Beli (Novi Marof), Kaštel dvorac Nova Bela u Beli (Novi Marof), Arheološko nalazište Lonja u Donjem Makojišću (Novi Marof), Kultivirani krajolik na području dvorca Bela I i Bela II u Beli (Novi Marof), Arheološko nalazište Utrda Grebengrad u Donjem Makojišću (Novi Marof), Arheološko nalazište Kula-Kamena Gorica (Novi Marof), Dvorac Erdödy u Novom Marofu, Utrda Paka u Paki (Novi

Marof), gotička Crkva BDM i župni dvor u Remetincu (Novi Marof), Crkva sv. Antuna i ostaci kaštela u Gušćerovcu (Sveti Petar Orehovec), Crkva sv. Mihaela Arkandela u Miholcu (Sveti Petar Orehovec), Crkva sv. Petra u Svetom Petru Orehovcu, Arheološko nalazište Čanjevo u Čanjevu (Visoko), Crkva Presvetog Trojstva u Visokom.

Područje LAG-a bogato je i prirodnim zaštićenim područjima. Na području LAG-a nalazi se Zaštićeni krajobraz Kalnik (područje općina Kalnik, Sveti Petar Orehovec, Ljubešćica, Gornja Rijeka i Novi Marof) zaštićen 04.05.1985. godine čija površina na području obuhvata LAG-a iznosi 2545,0 ha, Posebni rezervat mali Kalnik na području općine Gornja Rijeka i Kalnik površine 5,37 ha, zaštićen 05.05.1985. godine, spomenik prirode Belina Lipa u Visokom u Općini visoko zaštićena 21.04.1996. godine, te spomenik parkovne arhitekture na lokaciji Park bolnice za TBC u Novom Marofu površine 12,65 ha zaštićen 26.11.1962.

Dana 26. rujna 2013. godine Vlada Republike Hrvatske donijela Uredbu o ekološkoj mreži (NN 124/13) koji je obuhvatio i dvije lokacije Nature 2000 na području LAG-a i to Kalnik – Vranilec i Livade uz Bednju.

1.1.4. Stanje društvene i komunalne infrastrukture

Cestovna infrastruktura

Područjem koje pokriva LAG prolazi 22 km autoceste izvedene u punom profilu koja čini dio autoceste Goričan-Varaždin-Zagreb (A4). Na području LAG-a postoje dva priključka na autocestu i to na području Općine Breznički Hum i Grada Novog Marofa. Ostala naselja LAG-a udaljena su najviše 20 km od najbližeg ulaza na autocestu (Breznički Hum ili Novi Marof). Ovakva prometna povezanost predstavlja veliku prednost i također je bitan već ostvareni preduvjet koji pridonosi daljnjem razvoju područja u svim segmentima.

Prostor LAG-a povezuje mreža od 30 pravaca županijskih cesta ukupne dužine 111,7 km te 68 dionica lokalnih cesta ukupne dužine 139,5 km. Gotovo sve županijske ceste na području LAG-a su asfaltirane. Na području LAG-a postoji potreba za izgradnjom lokalnih nerazvrstanih cesta kao preduvjeta za daljnji razvoj gospodarstva, a osobito ruralnog turizma. Cestovni promet putnika obavljaju ovlaštene koncesionari autobusnog prometa, a povezanost i učestalost autobusnih linija je na dovoljno visokoj razini te zadovoljava potrebe područja LAG-a .

Uspostavljenu dobru mrežu cestovne infrastrukture ne prati zadovoljavajuća tehnička opremljenost prometnica. Dio cesta zbog svog lošeg stanja i neadekvatnih građevinsko tehničkih elemenata prometnica ne zadovoljavaju minimalne tehničke uvjete za svoj tip ceste stoga su potrebni zahvati poboljšanja cestovne infrastrukturne mreže (programi rekonstrukcije i pojačanog održavanja postojećih cesta). Isto tako, ovo područje karakterizira veliki broj klizišta koji utječu na oštećenja cesta te ugrožavaju njihovu sigurnost.

Željeznička infrastruktura

Željeznički promet na području LAG-a odvija se na pravcu željezničke pruge Varaždin– Zagreb i prolazi područjem Grada Novog Marofa. Pruga nije elektrificirana, a zbog zastarjelosti tračnica i brdovite konfiguracije terena onemogućeno je postizanje većih brzina prometovanja. Također na području LAG-a postoje nezaštićeni željeznički prijelazi. Stupanj

korištenja željezničkog prometa za prijevoz putnika i roba je nizak, i prema drugim odredištima, a posebno je problematična direktna veza za Zagreb, te na ovom području postoje mnoge potrebe unapređenja i razvoja infrastrukture, a koje bi doprinijele ukupnom razvoju područja.

Zračni promet

Najbliža zračna luka nalazi se u neposrednoj blizini Varaždina. Međunarodna Zračna luka Zagreb udaljena je oko 70 km gledajući svako pojedinačno naselje LAG-a, a do nje se najbrže stiže autocestom A4.

Informacijsko – komunikacijska infrastruktura

Područje LAG-a u potpunosti je pokriveno poštanskim uredima i kurirskim službama za hitne pošiljke, a za obavljanje poštanskog prometa nadležna je HP- Hrvatska pošta d.d. Pokrivenost fiksnom telefonskom mrežom je visoka. Ipak treba reći kako je u zadnjih nekoliko godina dio poštanskih ureda u pojedinim naseljima, zbog ne rentabilnosti ukinuto, a poslove tih poštanskih ureda preuzeli su susjedni poštanski uredi koji pokrivaju veće područje. Ukidanjem poštanskih ureda stanovništvo je zakinuto za bankarske usluge i usluge platnog prometa koji su se odvijali putem poštanskih ureda. Tu je posebno osjetljiva starija populacija stanovništva, koja je slabije pokretna i odlazak u udaljenija mjesta im predstavlja problem. Pokrivenost fiksnom telefonskom mrežom je visoka. Pokrivenost Internetom je jednaka pokrivenosti telefonskom mrežom. Na području LAG-a uvedena je ADSL usluga sa zadovoljavajućom brzinom prijenosa podataka. Pokrivenost mobilnim signalom zadovoljavajuća je u većini naseljenih mjesta, slabija dostupnost signalom javlja se zbog konfiguracije terena (kotline, nenaseljeni i šumoviti predjeli).

Vodoopskrba, odvodnja i gospodarenje otpadom

Vodoopskrba stanovništva i gospodarstva na području LAG-a je djelomično riješena, a u narednih nekoliko godina bit će riješena u potpunosti.

Najveći dio područja priključeno je na magistralni vodoopskrbni sustav, a opskrba vodom u dijelu u kojem nije izgrađena vodoopskrbna mreža provodi se individualno (korištenje zdenaca ili lokalni vodovodi manjeg kapaciteta). U nekim naseljima postoje javni bunari, a problem predstavlja činjenica da se za vrijeme intenzivnih kiša, voda može zamutiti preko granične vrijednosti koja je postavljena standardom pitke vode.

Komunalna mreža za odvodnju te sustavi za pročišćavanje otpadnih voda na području LAG-a nisu riješeni. Na području LAG-a većina naselja nema u potpunosti izgrađenu kanalizacijsku mrežu osim Konjščine i Donje Konjščine. Odvodnja otpadnih voda djelomično je riješena u naselju Novi Marof i naselju Jertovec. Odvodnja fekalnih voda u ostalim je naseljima riješena izgradnjom septičkih jama s taložnicama koje zbog nepropisnog izvođenja često zagađuju okolni teren. Neka od naselja imaju otvoreni sustav kanalizacije te oborinske i otpadne vode odvođe otvorenim kanalima u obližnje vodotoke. Na području LAG-a rijeka Bednja ima velike oscilacije vodostaja i nije u potpunosti zaštićena sustavom protiv plavljenja. Kao posljedica javlja se problem plavljenja podruma i poljoprivrednih površina kod visokih vodostaja rijeke Bednje.

Iz svega navedenoga proizlazi da na području vodoopskrbe i odvodnje na području koje pokriva LAG postoje velike potrebe za unapređenjem i razvojem infrastrukture.

Na području LAG-a sve su jedinice lokalne samouprave uključene u sustav skupljanja komunalnog otpada.

Pojedine vrste proizvodnog neopasnog otpada (papir, staklo, metali) skupljaju i prevoze ovlaštene skupljači do obrađivača. Zbrinjavanje opasnog otpada rješava se skupljanjem preko ovlaštenih skupljača, dio se obrađuje u postrojenjima unutar Hrvatske (otpadna motorna ulja), dok se ostale vrste najvećim dijelom izvoze. Tijekom proteklih godina četiri županije sjeverne Hrvatske primarno su se orijentirale da način zbrinjavanja otpada riješe putem regionalnog odlagališta. Regionalno odlagalište otpada Piškornica (Koprivničko – križevačka županija).

Energetika

Na području Varaždinske županije, na rijeci Dravi, smještena su dva značajna hidroenergetska postrojenja: HE "Varaždin" (izgrađena 1975. god.), ukupne snage 94 MW i HE "Čakovec" ukupne snage 76 MW (izgrađena 1982. god.), što osigurava određenu energetska sigurnost te omogućuje lakše planiranje razvoja u pogledu izvora energije. Oba postrojenja su višenamjenske prirode, koriste potencijal rijeke Drave za proizvodnju električne energije, ali i štite taj prostor od poplava, poboljšavaju opskrbu vodom i odvodnju, omogućuju gravitacijsko natapanje poljoprivrednih površina uz dovodni kanal, dok ujedno pružaju dodatne uvjete za razvoj športa i rekreacije.

Električna energija je najzastupljeniji energent na području LAG-a. U planu je izgradnja potrebnih kapitalnih elektroopskrbnih objekata za prelazak na napajanje samo preko sustava 110/20 kV kako bi se omogućilo kvalitetno, ekonomično i sigurno napajanje svih potrošača. Područje je opskrbljeno električnom energijom, ali zbog dotrajalosti vodova i instalacija u nekim dijelovima dolazi do padova napona. Iz tog je razloga potrebna rekonstrukcija većeg dijela postojeće električne mreže i izgradnja niza trafostanica u nekim područjima.

Zemni plin kao energent slabo je zastupljen na području LAG-a. Veliki dio područja LAG-a nije plinificiran. Tekuća goriva kao glavni energent koriste se za promet vozila u cestovnom i željezničkom prometu te u manjoj mjeri kao gorivo u domaćinstvima. Zbog nedostatka plinovoda većina domaćinstava za zagrijavanje kao energent koristi tekuća ili kruta goriva tako da je najznačajniji energent na području LAG-a za zagrijavanje domaćinstava kruto gorivo (ugljen i drvo) te loživo ulje.

Obnovljivi izvori energije se na području LAG-a ne koriste u dovoljnoj mjeri, dok su mogućnosti povećanja energetske učinkovitosti velike. Trenutno pet osnovnih škola zagrijava vodu solarnom energijom, neke tvrtke koriste tehnološku paru za zagrijavanje postrojenja, dok drvna industrija koristi dio otpadnog materijala za zagrijavanje postrojenja.

Na području Općine Sveti Petar Orehovec nalaze se dva bioplinska postrojenja ukupne snage 3,6 MW dok je na području Općine Konjščina od nedavno u funkciji solarna elektrana snage 496 KW.

1.1.1.1.Društvena infrastruktura

Na području LAG-a PRIZAG djeluje 283 udruge. Udruge su aktivne u području športa, zaštite prava djece, vatrogastva, kulturno umjetničkog rada, prava branitelja, zaštite tradicionalnih vrijednosti i okoliša i drugo.

Tablica: Broj udruga po JLS u LAG-u PRIZAG (izvor Registar udruga)

JLS	UKUPNO U JLS
Breznica	13
Breznički Hum	9
Budinščina	17
Gornja Rijeka	17
Hrašćina	8
Kalnik	19
Konjščina	28
Ljubešćica	14
Novi Marof	105
Sveti Petar Orehovec	36
Visoko	17
LAG	283

Na području LAG-a od društvene infrastrukture evidentirano je 45 vatrogasnih domova, 43 društvena doma, 16 lovačkih domova, 2 TIC, 3 planinarska doma, 1 tržnica, 52 objekta za sport i rekreaciju, 5 objekata za slatkovodni sportski ribolov, 6 biciklističkih staza te 3 tematske staze. Na području LAG – a djeluje Dom zdravlja Varaždinske županije - Ispostava Novi Marof, Dom zdravlja Zlatar, Dom zdravlja Križevci, Bolnica Varaždin – Služba za produženo liječenje i palijativnu skrb Novi Marof, 10 ordinacija opće medicine, pedijatrijske ordinacije i više stomatoloških ordinacija. Te institucije pružaju usluge stanovništvu iz osnovne (primarne) i iz specijalističko – konzilijarne zdravstvene zaštite dok uslugu opskrbe lijekovima pružaju ljekarne. Sve nabrojene zdravstvene institucije nastoje stvoriti odgovarajuće uvjete za rad, a posebnu pažnju posvećuju kvaliteti zdravstvenih usluga, pružanju brže i efikasnije zdravstvene zaštite, približavanje zdravstvene zaštite stanovništvu, opremanju službi odgovarajućom opremom i njenim potpunijim korištenjem te edukativnom radu vlastitog stručnog kadra.

U sastavu socijalne skrbi na području LAG-a djeluje Centar za socijalnu skrb Novi Marof. Centar pokriva područje Grada Novog Marofa te općine Ljubešćica, Breznički Hum, Breznica i Visoko s pripadajućim naseljima. Centar za socijalnu skrb Križevci pokriva područje Općina Sveti Petar Orehovec, Kalnik i Gornja Rijeka, dok Centar za socijalnu skrb Zlatar Bistrica pokriva područje Općina Konjščina, Hrašćina i Budinščina.

Na području Lag-a prava u sustavu socijalne skrbi ostvaruje 1.563 osobe, dok socijalne usluge koriste 192 osobe.

Tablica: Osobe u sustavu socijalne skrbi prema Općinama (Izvor: Centar za socijalnu skrb Križevci, Zlatar i Novi Marof)

JLS	Prava u sustavu socijalne skrbi	Socijalne usluge
Breznica	130	3
Breznički Hum	101	5
Budinšina	162	14
Gornja rijeka	108	13
Hrašćina	57	18

Kalnik	51	5
Konjščina	134	27
Ljubeščica	102	10
Novi Marof	578	58
Sveti Petar Orehovec	15	20
Visoko	125	19
Ukupno	1.563	192

1.2. Gospodarske značajke područja

1.2.1. Glavne gospodarske djelatnosti

Glavne gospodarske djelatnosti koje zapošljavaju najveći broj stanovnika na području koje pokriva Lokalna akcijska grupa „Prigorje-Zagorje“ su prerađivačka industrija, trgovina na veliko i malo, građevinarstvo i prijevoz. Ukupan broj zaposlenih u poduzećima i obrtima koji su predali godišnje financijsko izvješće Financijskoj agenciji iznosi 2.841 u 2014 godini, dok je taj broj godinu dana ranije iznosio 2.798 što predstavlja povećanje za 2 %

Tablica: Prosječan broj zaposlenih po djelatnostima (Izvor: FINA)

Djelatnost		Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada		
PD	Naziv	2013	2015	Indeks
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	92	92	100,00
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	80	81	101,25
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	1.204	1.271	105,56
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	14	16	113,54
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	79	83	105,06
F	GRAĐEVINARSTVO	150	166	110,67
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	827	723	87,42
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	147	191	129,93
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	22	24	109,09
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	22	24	109,09
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	9	6	66,67
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	84	88	104,76
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	16	22	137,50
P	OBRAZOVANJE	31	30	96,77
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	6	7	116,67
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	15	17	113,33
Ukupno		2.798	2.841	1,02

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore na području LAG-a PRIZAG registriran je 331 trgovačko društvo (d.o.o., j.d.o.o. d.d.). Od ukupnog broja 97,28 % se odnosi na mikro i mala poduzeća, 2,42 % na srednja poduzeća (8 subjekata) dok se 0,30 % odnosi na velika poduzeća (1 subjekt). Najveći broj poduzeća registriran je u trgovini (70) te prerađivačkoj industriji (68) U sporednoj analizi broja obrta krajem 2008 godine i završno sa prvim mjesecom 2016 godine vidi se trend smanjenja obrta u svim jedinicama lokalne samouprave, osim u Općini Kalnik gdje je broj obrta povećan. Obrtnici sa područja LAG-a udruženi su u tri udruženja obrtnika. Obrtnici s područja Općina Kalnik, Gornja Rijeka i Sveti Petar Orehovec udruženi su u Udruženje obrtnika Križevci, obrtnici s područja grada Novi Marof, te općina Breznica, Breznički Hum, Visoko i Ljubešćica u Udruženje obrtnika Novi Marof, dok su poduzetnici s područja općina Budinščina, Hrašćina i Konjšćina udruženi u Udruženje obrtnika Zlatar. Na području LAG-a krajem siječnja 2016 godine bilo je registrirano ukupno 467 obrta.

Tablica: Broj obrta prema JLS (Obrtni registar)

JLS	Ukupno	
	2008	2015.
Breznica	33	30
Breznički Hum	21	16
Budinščina	39	32
Gornja Rijeka	15	13
Hrašćina	-	13
Kalnik	5	11
Konjšćina	71	54
Ljubešćica	48	40
Novi Marof	282	218
Sveti Petar Orehovec	19	22
Visoko	24	18
LAG	557	467

Značaj dio gospodarskih djelatnosti odnosi se na poljoprivredu. Na području LAG-a registrirano je 2.840 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koja broje 3.689 članova. Ako uzmemo u omjer podatak broja članova obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i broj stanovnika vidljivo je da je više od 10 % stanovnika LAG-a članovi obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Najveći broj nositelja OPG-a ima završenu srednju osnovnu školu (1046), zatim srednju školu (492), višu školu (23), fakultet (20) dok za 983 osobe ne postoji evidencija o završenom obrazovanju.

Tablica: Broj članova OPG-a prema JLS (izvor APPRRR)

JLS	Broj članova na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu	
	Ukupno Broj OPG-a	Ukupno Broj članova OPG-a
Breznica	257	367
Breznički Hum	151	208
Budinščina	179	102
Gornja Rijeka	249	357
Hrašćina	136	124

Kalnik	208	333
Konjščina	196	148
Ljubeščica	52	59
Novi Marof	367	428
Sveti Petar Orehovec	845	1.303
Visoko	200	260
LAG	2840	3.689

Kako je područje LAG-a tradicionalno ruralno poljoprivredno, unatoč problemu usitnjenih posjeda, pogodan je za bavljenje stočarstvom, povrtlarstvom, voćarstvom i vinogradarskom proizvodnjom. Područje je pogodno za ekološku poljoprivredu čime se mogu stvoriti uvjeti za razvoj proizvoda u višem cjenovnom rangu čija potražnja na globalnom tržištu raste.

Na području LAG prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju evidentirano je 21.747 grla goveda, 176 kokoši, 205 konja, 1.025 koza, 1.065 grla ovaca, 78 pura, 1.559 svinja. Ukupan broj grla na području LAG-a iznosi 25.912 komada.

Poljoprivredna proizvodnja značajna je grana gospodarstva na području LAG-a. Ukupno poljoprivredno zemljište obuhvaća površinu od 14.135,57 ha, od čega udio oranica i vrtova iznosi 62,20 % (9.214,01 ha), udio livada iznosi 26,1 % (3.691,70 ha), dok udio ostalog zemljišta iznosi 9,15 % (1.294,60 ha). Površine zasađene vinogradom iznose 953,56 ha ili 6,74 % u odnosu na raspoloživo poljoprivredno zemljište, dok površine pod voćnjacima iznose 2,2 % ukupnog poljoprivrednog zemljišta.

Šume su po veličini i po višestrukim privrednim i ostalim funkcijama vrlo važan prirodni resurs šireg područja Kalnika i Ivanšćice. Veliki dio šumskih površina na masivu Kalnik i na području koje mu gravitira ujedno su i lovne površine. Prema obujmu i kvaliteti šumskog fonda šumarstvo na području predstavlja značajnu gospodarsku djelatnost. Relativno velike površine pod šumama (30-60%, ovisno o predjelu), s kvalitetnim šumskim sastojinama (hrastove i bukove šume), kvalitetna su resursna osnova za drvenu i drveno-prerađivačku industriju. Ukupno je na području LAG-a 5.339,81 ha korištenih šumskih površina od strane privatnih vlasnika, dok državnim šumama gospodare Hrvatske šume s tradicijom planskog i uglavnom kvalitetnog gospodarenja. Obzirom da su šume u privatnom vlasništvu usitnjene i devastirane, potrebno je izvršiti njihovu inventarizaciju.

Turizam je važna gospodarska grana za podizanje životnog standarda na čitavom području LAG-a, kroz uključivanje u turističku ponudu lokalnih poljoprivrednih proizvođača, tradicijskih obrta i pružatelja usluga. Kako područje LAG-a obiluje svim osnovnim prirodnim preduvjetima za razvoj turizma (prirodna i kulturna baština, povijesni spomenici, tradicionalna arhitektura, manifestacije, vodna dobra za sport, ribolov i rekreaciju na vodi, lovna područja) te pozitivnom poduzetničkom klimom, provedbom ove strategije moguće je područje LAG-a oplemeniti te učiniti još interesantnijim turistima i to kroz unapređenje turističke djelatnosti osiguravanjem potrebne turističke infrastrukture za razvoj i proširenje ponude ugostiteljskih i smještajnih objekata, te širenje ponude autohtonih, specifičnih i tradicionalnih proizvoda ovog kraja. Iako je dobra prometna povezanost i područje LAG-a je turistima lako dostupno, trenutno ukupna turistička ponuda prostora LAG-a ne zadovoljava zahtjeve tržišta, nedostatni su smještajni kapaciteti, pa kao destinacija nije privlačan za duži boravak turista. Smještajni i

ugostiteljski kapaciteti na području LAG-a dostupni su u nešto više od 20 objekata. Na području LAG-a evidentirano je ukupno 98 ležajeva, a objekt koji pruža najveći broj ležajeva (35) je Planinarski dom Kalnik, koji je i dalje nedovoljan za organizirani smještaj prosječne turističke grupe od 45 ljudi. Prema evidencijama Turističkih zajednica Novi Marof, Kalnik i Sv. Petar Orehovec tijekom 2015 godine zabilježeno je 609 noćenja, što je u uspoređivanju sa drugim turističkim zajednicama u okruženju nezavidna brojka. Turističku ponudu na području LAG-a potrebno je modernizirati i to od smještajnih kapaciteta, ponude ruralnog turizma, pansiona, soba za iznajmljivanje, planinarskih domova i gastronomske ponude do marketinga. Postojeće atraktivne lokacije potrebno je adekvatno urediti i obilježiti i promovirati, te proširiti asortiman turističke ponude. Osobitu važnost treba pridati povezivanju različitih turističkih ponuda na području LAG-a, kombinirati lokacije za posjetitelje, poticati pružatelje turističkih ponuda sa više općina da zajednički rade na jedinstvenoj turističkoj ponudi te da zajednički nastupaju prema turističkim agencijama.

1.2.2. Stanje gospodarstva

Prosječni ostvareni dohodak po stanovniku prema podacima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske Unije na području LAG-a kretao se u intervalu od 10.331 (Općina Sveti Petar Orehovec) do 27.028 kn (Općina Konjščina). Pad prosječnog dohotka po stanovniku zabilježen je u Općini Breznica i Ljubešćica, dok je u ostalim JLS zabilježen rast.

Tablica: Prosječni dohodak prema JLS (Ministarstvo regionalnog razvoja i EU fondova)

JLS	Prosječni dohodak po stanovniku (kn)		Indeks
	2006.-2008.	2010.-2012.	
Breznica	17.775	17.340	97,55
Breznički Hum	17.028	21.871	128,44
Budinščina	18.143	19.402	106,94
Gornja Rijeka	11.363	11.935	105,03
Hrašćina	19.813	20.422	103,07
Kalnik	12.265	14.923	121,67
Konjščina	25.060	27.028	107,85
Ljubešćica	21.573	21.509	99,70
Novi Marof	22.098	23.470	106,21
Sveti Petar Orehovec	8.947	10.331	115,47
Visoko	14.997	15.656	104,39

Prema podacima Financijske agencije za 2014. godinu financijska izvješća predalo je 367 subjekata s područja LAG-a PRIZAG koji su ostvarili ukupne prihode u iznosu od 1.845.492 tisuće kuna, ukupne rashode u iznosu od 1.694.564 tisuće kuna. Od ukupnog broja poduzetnika 248 je ostvarilo dobit dok ih je 119 bilo u gubitku. Najveći broj poduzetnika djelovao je u

sektoru prerađivačke industrije (81 subjekt), trgovine na veliko i malo (76 subjekata), te građevinarstva (51 subjekt). Podaci o financijskim rezultatima i podaci o broju poduzeća razlikuju se iz razloga što pojedini obrti premašuju prihode od 2.000.000 kn, te predaju izvješća u sustavu poreza na dobit.

Tablica: Prihodi i rashodi poslovnih subjekata prema djelatnostima (izvor Financijska agencija)

Djelatnost		Broj poduzetnika tekuće razdoblje			Ukupni prihodi			Ukupni rashodi			Dobit prije oporezivanja			Gubitak prije oporezivanja		
PD	Naziv	ukupno	dobitaši	gubitaši	2013.	2014	Indeks	2013.	2014	Indeks	2013.	2014	Indeks	2013.	2014	Indeks
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	25	18	7	211.023	167.597	79	206.011	148.384	72	6.281	19.860	316	1.269	648	51
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	5	3	2	71.006	90.144	127	47.481	67.507	142	23.538	22.727	1	12	90	733
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	81	61	20	681.267	753.267	111	633.406	680.838	107	71.301	79.346	1	23.439	6.917	30
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	5	3	2	23.106	17.552	76	23.066	17.826	77	41	11	0	1	285	33.851
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	4	3	1	15.691	16.225	103	15.547	16.110	104	204	203	1	60	88	146
F	GRAĐEVINARSTVO	51	34	17	31.468	33.674	107	30.554	32.393	106	1.451	1.850	1	536	569	106
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	76	50	26	646.296	573.810	89	651.771	549.596	84	21.950	25.334	1	27.424	1.120	4
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	35	28	7	96.828	127.549	132	94.308	122.583	130	3.174	5.485	2	655	519	79
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	20	9	11	4.236	7.147	169	4.330	6.858	158	235	576	2	329	288	87
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	9	7	2	5.865	5.519	94	5.751	5.256	91	129	286	2	15	23	151
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	4	1	3	1.247	1.049	84	1.451	1.349	93	42	2	0	246	303	123
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	24	12	12	46.083	32.924	71	45.328	32.785	72	1.430	923	1	674	784	116
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	9	9	0	4.924	7.202	146	4.831	6.725	139	132	477	4	39	0	0
P	OBRAZOVANJE	6	4	2	3.610	4.057	112	3.205	3.313	103	423	752	2	17	8	48
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	1	1	0	128	130	102	104	81	78	24	49	2	0	0	0
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	12	5	7	2.713	2.926	108	2.606	2.958	113	169	146	1	63	178	284
Ukupno		367	248	119	1.845.492	1.840.773	100	1.769.749	1.694.564	100	130.523	158.027	121,1	54.780	11.819	22

Iz podataka o prosječnim mjesečnim neto plaćama po zaposlenom vidljivo je da su najveće prosječne plaće isplaćene u djelatnosti rudarstva i vađenja u iznosu od 6.277 kn, slijedi opskrba vodom 5,376 kn, te administrativne i pomoćne djelatnosti 5.439 kn. Najmanje plaće isplaćene su u uslužnim djelatnostima 2.853 kn, te djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva 3.083 kn. Najveći rast plaća u 2014 godini u odnosu na 2013. godinu evidentiran je u sektoru prijevoza i skladištenja 33 %, građevinarstva i poslovanja nekretninama od 15 %.

Tablica: Prosječna neto plaća prema djelatnostima (Izvor: FINA)

Djelatnost		Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u kunama		
PD	Naziv	2013	2014	Indeks
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	3,096	3,083	100
B	RUDARSTVO I VAĐENJE	6,176	6,277	102
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	4,016	4,177	104
D	OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	5,440	4,688	86
E	OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA	5,164	5,376	104
F	GRAĐEVINARSTVO	2,732	3,128	115
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	3,080	3,311	108
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	3,375	4,503	133
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	4,196	3,954	94
J	INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	4,196	3,954	94
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	2,357	2,717	115
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	5,344	5,439	102
N	ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	3,173	3,224	102
P	OBRAZOVANJE	3,173	3,281	103
Q	DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	3,388	3,226	95
S	OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	2,882	2,853	99
Ukupno		3,862	3,949	102,3

1.2.2. Tržište radne snage

Ukupan udio radno sposobnog stanovništva (15-64 godine) prema podacima iz Popisa stanovništva iz 2011 godine bilo je 23.938, od čega 11.502 žene. Udio radno sposobnog stanovništva u ukupnom stanovništvu ima udio od 66,9 %. Od ukupnog broja radno sposobnog stanovništva 48,1 % odnosi se na žene.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na dan 31.01.2016. godine na području LAG-a PRIZAG bilo je 997 nezaposlenih osoba, od čega 497 nezaposlenih žena. Najveći broj

nezaposlenih evidentiran je u Novom Marofu 441 osoba, dok je najmanji broj nezaposlenih evidentiran u Općini Kalnik. S obzirom na površinu i broj stanovnika ovi podaci ne odstupaju od prosjeka.

Tablica: Podaci o nezaposlenosti na dan 31.01.2016. godine (izvor HZZ)

JLS	Ukupan broj nezaposlenih	Broj nezaposlenih žena
Breznica	49	26
Breznički Hum	30	13
Budinščina	89	32
Gornja Rijeka	59	30
Hrašćina	29	17
Kalnik	21	10
Konjšćina	106	56
Ljubešćica	38	21
Novi Marof	401	195
Sveti Petar Orehovec	144	79
Visoko	31	18
LAG	997	497

Prema razini obrazovanja nezaposlenih osoba na dan 31.01.2016. godine na području koje pokriva LAG PRIZAG najviše nezaposlenih osoba bilo je sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem, potom slijede nezaposlene osobe sa završenom osnovnom školom, nezavršenom osnovnom školom, fakultetom i fakultetom I stupnja.

Tablica: Razina obrazovanja nezaposlenih osoba na dan 31.01.2016. prema JLS (Izvor: Državni zavod za statistiku)

JLS	Razina obrazovanja nezaposlenih					Ukupno
	Bez OŠ	OŠ	SS	I. stupanj fakulteta, stručni studij, viša škola	Fakultet, akademija magisteri, doktorat	
Breznica	5	12	29	2	1	49
Breznički Hum	2	3	23	2	0	30
Budinščina	15	16	50	3	5	89
Gornja Rijeka	7	8	41	2	1	59
Hrašćina	2	9	17	0	1	29
Kalnik	2	6	12	1	0	21
Konjšćina	8	11	74	10	3	106
Ljubešćica	6	7	21	2	2	38
Novi Marof	21	79	244	24	33	401
Sveti Petar Orehovec	13	29	82	14	6	144
Visoko	6	9	12	1	3	31
LAG	87	189	605	61	55	997

1.3. Demografske i socijalne značajke područja

1.3.1. Broj i gustoća stanovnika

Područje LAG-a obuhvaća prostor od 510,81 km² koji naseljava 35.801 stanovnika prema popisu stanovništva iz 2011. godine. Prosječna gustoća naseljenosti iznosi 70,09 stanovnika/km². Prema gustoći naseljenosti najmanje je naseljeno područje općine Budinščina sa 44,70 % dok je najgušće naseljen grad Novi Marof sa 118,53 stanovnika/km²

Tablica: Površina i broj stanovnika na području LAG-a PRIZAG (Izvor: Državni zavod za statistiku, Prostorni planovi JLS; Arkod, izračuni autora)

JLS po abecedi	Površina u km ²	Broj stanovnika	Gustoća naseljenosti / broj stan./km ²
		2011	2011
Breznica	34	2.200	64,71
Breznički Hum	26	1.356	52,15
Budinščina	56	2.503	44,70
Gornja Rijeka	32,72	1.779	54,37
Hrašćina	27,2	1617	59,45
Kalnik	26,34	1.351	51,29
Konjšćina	45	3.790	84,22
Ljubeščica	35,56	1.858	52,25
Novi Marof	111,75	13.246	118,53
Sveti Petar Orehovec	91,05	4.583	50,33
Visoko	25,19	1.518	60,26
LAG PRIZAG	510,81	35.801,00	70,09

1.3.2. Demografska kretanja

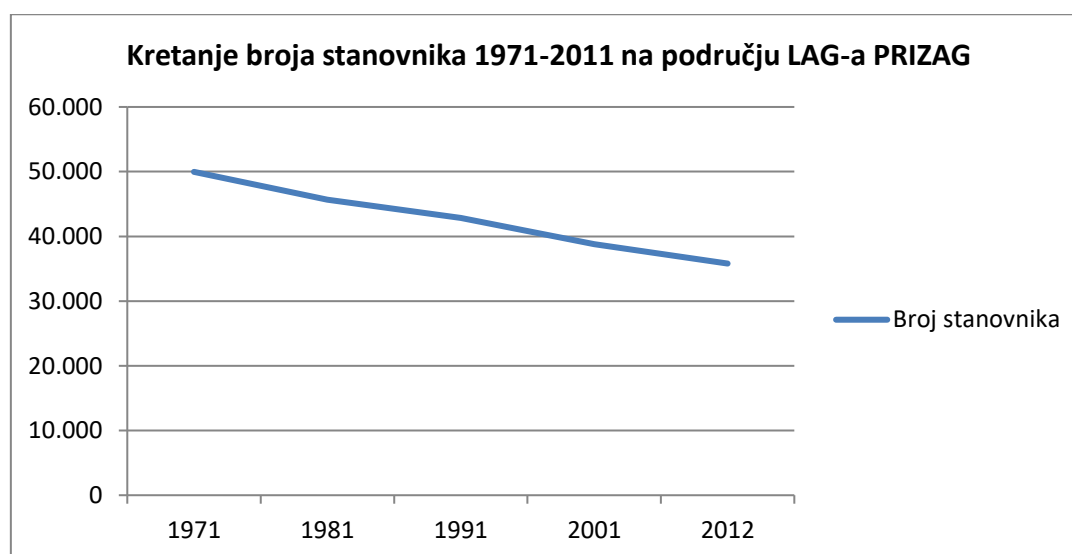
Usporedna analiza kretanja broja stanovništva po godina i JLS koje tvore područje LAG-a pokazuje nam stalni pad broja stanovnika. U usporedbi s 1971. godinom na području LAG-a PRIZAG broj stanovnika smanjio se za 28,35 %. Pad broja stanovnika u promatranom razdoblju evidentan je svim jedinicama lokalne samouprave.

Tablica 13.: Kretanje broja stanovništva prema JLS 1971-2011. (Izvor: Državni zavod za statistiku)

JLS	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
Breznica	3.125	2.801	2.573	2.304	2.200
Breznički Hum	2.395	2.041	1.740	1.575	1.356
Budinščina	4.138	3.444	3.150	2.793	2.503
Gornja Rijeka	2.919	2.684	2.330	2.035	1.779

Hrašćina	2.887	2.375	2.061	1.828	1.617
Kalnik	2.458	2.200	1.929	1.611	1.351
Konjščina	5.867	5.418	5.040	4.074	3.790
Ljubešćica	2.330	2.152	2.116	1.959	1.858
Novi Marof	14.364	14.180	14.350	13.857	13.246
Sveti Petar Orehovec	7.224	6.394	5.684	5.137	4.583
Visoko	2.263	1.998	1.868	1.641	1.518
LAG	49.970	45.687	42.841	38.814	35.801

Slika: Graf kretanje broja stanovništva

1.3.3. Obrazovna struktura stanovništva

Prema podacima popisa stanovništva iz 2001. godine vidljivo je da je 31,44 % stanovništva bilo bez završene osnovne škole, 28,32 % stanovništva imalo je osnovnu školu, 35,81 % stanovništva imalo je završenu srednju školu, dok je 3,97 % stanovništva bilo visoko obrazovano. Za 0,46 % stanovnika podaci nisu o obrazovanju nisu dostupni. Podaci iz analize odnose se na stanovništvo starije od 15 godina.

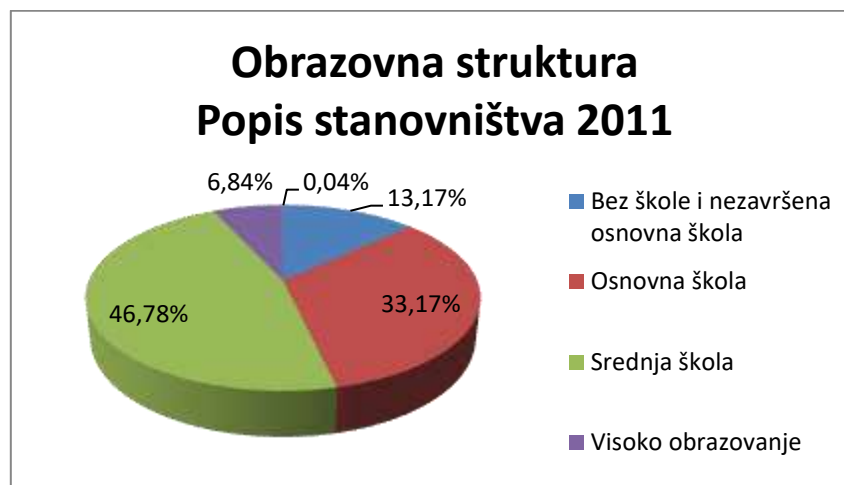
Usporednom analizom popisa 2001. godine, te popisa iz 2011. godine vidljiv je značajan pomak u obrazovnoj strukturi stanovništva. Prema popisu iz 2011. godine 13,17 % odnosilo na osobe bez završene osnovne škole, 33,17 % sa završenom osnovnom školom, 46,78 % sa završenom srednjom školom, 6,84 % sa završenim visokim obrazovanjem te su podaci bili nedostupni za 0,04 % osoba.

Na području LAG-a prema popisu iz 2011. godine ukupan broj nepismenih starijih od 10 godina iznosio je 202, dok su podaci iz razdoblja od 2001. evidentirali 462 nepismene osobe starije od 10 godina.

Tablica: Stanovništvo starije od 15 godina prema spolu i stručnoj spremi

Popis stanovništva 2011.	Ukupno i žene	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Završena osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje				Nepoznato
					Svega	Stručni studij ²⁾	Sveučilišni studij ³⁾	Doktorat znanosti	
LAG	Ukupno	3.952	9.950	14.033	2.051	1.067	977	6	13
	Ž/broj	2.738	5.879	5.726	1.118	599	539	2	8
	Ž/%	69,3%	59,1%	40,8%	54,5%	56,1%	55,2%	33,3%	61,5%
	M/broj	1.214	4.071	8.307	933	468	438	4	5
	M/%	30,72%	40,91%	59,20%	45,49%	43,86%	44,83%	66,67%	38,46%

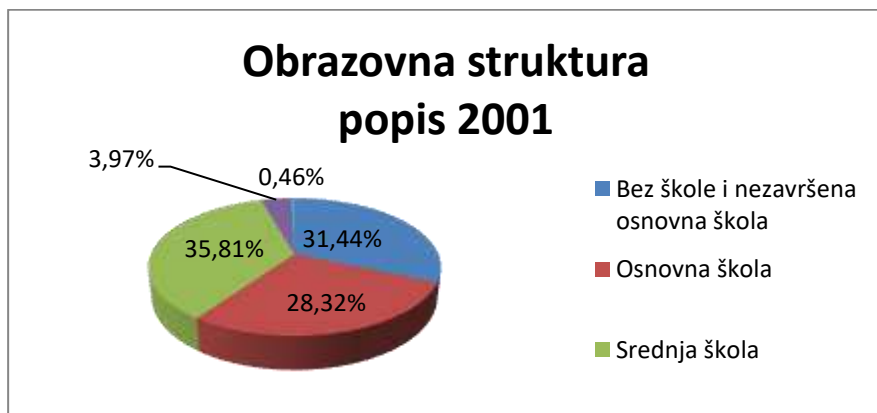
Graf: Obrazovna struktura stanovništva prema Popisu 2011

Tablica: Stanovništvo starije od 15 godina prema spolu i stručnoj spremi

Popis stanovništva 2001-	Ukupno i žene	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Završena osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje				Nepoznato
					Svega	Stručni studij ²⁾	Sveučilišni studij ³⁾	Doktorat znanosti	
LAG	Ukupno	10.012	9.019	11.405	1.263	552	707	4	146
	Ž/broj	6.317	4.930	4.390	621	284	336	1	76
	Ž/%	63,09%	54,66%	38,49%	49,17%	51,45%	47,52%	25,00%	52,05%
	M/broj	3.645	4.089	7.018	642	268	371	3	70
	M/%	36,91%	45,34%	61,53%	50,83%	48,55%	52,48%	75,00%	47,95%

Graf: Obrazovna struktura stanovništva prema Popisu 2001.

1.3.4. Školstvo i kultura

Na području LAG-a osnovno školsko obrazovanje organizirano je kroz mrežu 11 osnovnih škola i 14 područnih škola. Odgoj djece predvrtičke dobi organiziran je u Novom Marofu i Konjščini kroz jaslice. Vrtići djeluju u općini Ljubešćica, Budinščina, Kalnik (u pripremi), Konjščina i Novi Marof. Igraonice za djecu organizirane su u Gornjoj Rijeci, Visokom i Konjščini.

Institucije srednjoškolskog obrazovanja koje se nalaze na području LAG-a locirane su u Novom Marofu i Konjščini koje obrazuju učenike za strukovna zanimanja. Od ustanova obrazovanja odraslih djeluje Pučko otvoreno učilište u Novom Marofu.

Na području LAG-a djeluju dvije knjižnice u Novom Marofu i Gornjoj Rijeci. Od ostale kulturne infrastrukture treba spomenuti Kulturni centar Ivan Rabuzin u Novom Marofu u kojem se održavaju razna kulturna i zabavna događanja.

Kulturna događanja u Općinama na području LAG-a odvijaju se kroz kulturno umjetnička društva, udruge civilnog sektora ili manifestacije organizirane od strane JLS-a ili turističkih zajednica. U Novom Marofu i okolici zastupljena je naivna umjetnost čiji su najznačajniji predstavnici Rabuzin i Klopotan. Naivna umjetnost osim kulturnog ima i veliki turistički potencijal kroz obilazak privatnih likovnih galerija, izrade suvenira i sl.

2. Analiza razvojnih potreba i potencijala područja, uključujući SWOT analizu

2.1. Analiza razvojnih potreba i potencijala

Razvoj poljoprivrednih gospodarstava

Poljoprivreda predstavlja jedan od razvojnih potencijala na području LAG-a PRIZAG. Na području koje pokriva LAG registrirano je ukupno 2840 obiteljskih gospodarstava koja broje 3.689 članova. Ako uzmemo u obzir ukupni broj stanovnika područja LAG dolazimo do podatka da su 10 % stanovništva članovi obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Analizom stanja i neposrednim razgovorima na radionicama u sklopu izrade Lokalne razvojne strategije utvrđeno je da je većina gospodarstava tehnološki zastarjela, manji poljoprivrednici teže dolaze do kreditnih sredstava, te teže plasiraju svoje proizvode na tržište. Struktura obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava je nepovoljna, te je najveći dio nositelja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava starije životne dobi. Prilikom provedbe ove LRS a vezano na razvoj poljoprivrednih gospodarstava potrebno je voditi računa o jednakoj projektnoj i financijskoj pokrivenosti čitavog područja LAG-a.

Povećanje kvalitete života, te razvoj turističke infrastrukture

Na području LAG-a PRIZAG djeluje 283 udruge. Udruge su aktivne u području športa, zaštite prava djece, vatrogastva, kulturno umjetničkog rada, prava branitelja, zaštite tradicionalnih vrijednosti, zaštite okoliša i drugo. Većina udruga djeluje u neadekvatnim prostorima. Na području LAG-a od društvene infrastrukture evidentirano je 45 vatrogasnih domova, 43 društvena doma, 16 lovačkih domova, 2 TIC, 3 planinarska doma, 1 tržnica, 52 objekta za sport i rekreaciju, 5 objekata za slatkovodni sportski ribolov, 6 biciklističkih staza te 3 tematske staze. Osnovno školsko obrazovanje organizirano je kroz mrežu 11 osnovnih škola i 14 područnih škola. Odgoj djece predvrtičke dobi organiziran je u Novom Marofu i Konjščini kroz jaslice.

Vrtići djeluju u općini Ljubešćica, Budinščina, Kalnik (u pripremi), Konjščina i Novi Marof. Igraonice za djecu organizirane su u Gornjoj Rijeci, Visokom i Konjščini. Razvojne potrebe čitavog područja LAG-a odnose se na opremanje sadržaja za udruge civilnog sektora, opremanje i razvoj infrastrukture za odgoj djece iz razloga što u većini JLS ta potreba nije pokrivena ili su infrastrukturi za odgoj djece potrebna dodatna ulaganja, razvoj sadržaja za šport i rekreaciju, te razvoj turističke infrastrukture. Prilikom provedbe ove LRS potrebno je voditi računa o jednakoj projektnoj i financijskoj pokrivenosti čitavog područja LAG-a.

Natura 2000 zastupljena je s dva područja: Vrh Vranilac na Kalničkoj gori te Livade uz Bednju u blizini Novog Marofa.

2.2. SWOT analiza

POLOŽAJ, PRIRODNI RESURSI I OKOLIŠ

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Bogatstvo obradivih površina, šuma, resursa za poljoprivrednu proizvodnju • Dobar geostrateški položaj (blizina velikih gradova – Vž, Zg, autocesta) • Pokrivenost vodoopskrbom • Bogata kulturno-povijesna baština • Dobra kakvoća zraka • Očuvana priroda i bioraznolikost • Natura 2000 • Zalihe pitke vode (Kalnik, Ivanščica) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje sustava odvodnje • Nedovoljno vrednovanje prirodnih resursa • Nedovoljna valorizacija kulturnih i prirodnih vrijednosti • Neizgrađene/ neodržavane nerazvrstane ceste • Slabo održavana šumska infrastruktura • Gospodarenje šumama • Nedovoljna osviještenost o prirodnim vrijednostima
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Unapređenje sustava gospodarenja otpadom • Izgradnja sustava otpadnih voda • Turistički prepoznatljivo područje • Izgradnja nerazvrstanih cesta • Eu fondovi u području prirodnih resursa, lokalne infrastrukture i okoliša 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagađenje okoliša • Neiskorištavanje prirodnih i kulturnih resursa za razvoj • Promjena klime

GOSPODARSTVO

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Tradicija poljoprivredne proizvodnje • Šumski resursi • Kulturna i prirodna baština temelj za turizam 	<ul style="list-style-type: none"> • Mali broj preradbenih kapaciteta u poljoprivredi • Nepostojanje otkupnih centara

<ul style="list-style-type: none"> • Tradicijski proizvodi • Turističke manifestacije (tematske) • Drvno prerađivačka industrija • Tradicija lovstva • Ribnjaci • Biciklističke staze • Vinske ceste i vinarije • Prigorsko zagorski sejem (i ostali sajmovi po općinama) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nekoordiniranost malih poljoprivrednika • Usitnjene parcele • Niska razina obrazovanja • Nesređeni imovinsko pravni odnosi • Neobrađeno poljoprivredno zemljište • Nedostatak smještajnih kapaciteta • Nepostojanje turističke infrastrukture/ sadržaja (odmorišta, vidikovci...) • Nepovezanost turističke infrastrukture • Vertikalna nekoordiniranost
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Povezivanje poljoprivrednika • Razvoj eko poljoprivrede • Razvoj preradbenih i skladišnih kapaciteta • Obnovljivi izvori energije • Rast potražnje za proizvodima sela • Okrupnjavanje zemljišta • Razvoj ruralnog turizma • Brendiranje proizvoda/ zaštita izvornosti • Povezivanje proizvođača i potrošača • Valorizacija tradicijskih obrta u turističke svrhe • Razvoj lovnog turizma i infrastrukture • Razvoj novih turističkih sadržaja i tematskih puteva 	<ul style="list-style-type: none"> • Rastuća konkurencija u proizvodnji hrane • Globalna kriza • Nove turističke destinacije • Dostupnost energije • Promjena zakonske regulative

DRUŠTVENE DJELATNOSTI

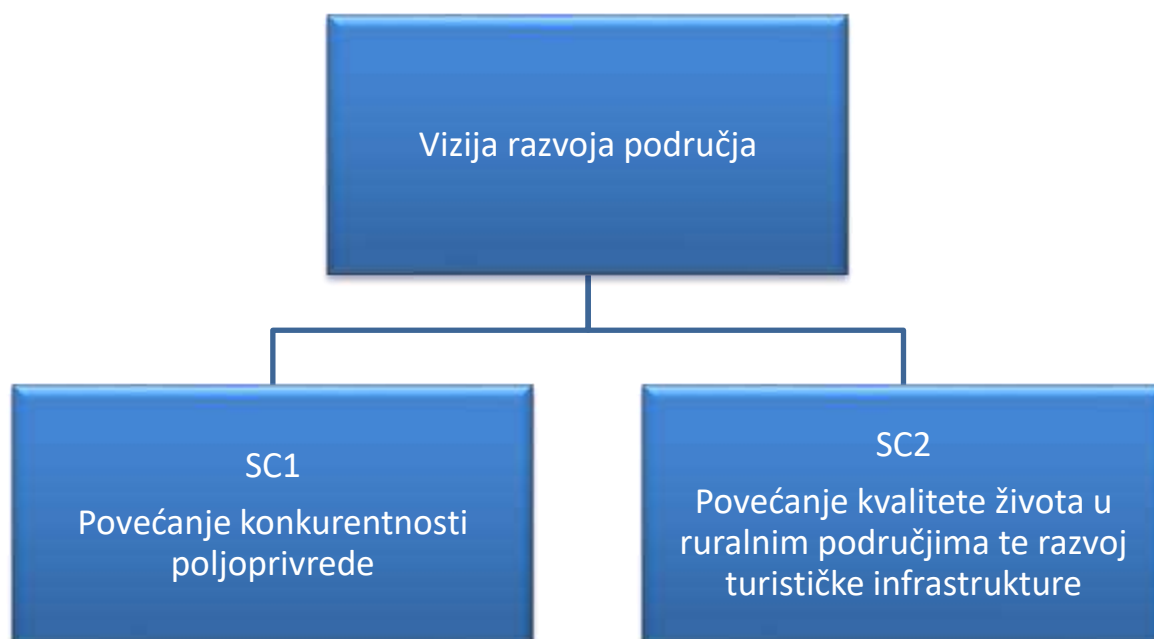
Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Veliki broj udruga civilnog sektora • Razvijeno osnovno školsko obrazovanje • Zastupljeno srednjoškolsko obrazovanje u Novom Marofu i Konjščini • Organizirana športska društva • Primarna zdravstvena zaštita • Tradicija dobrovoljnog vatrogastva 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerazvijena sportska infrastruktura • Slaba opremljenost udruga • Nedostatak financijskih sredstava za rad civilnog sektora • Smanjenje broja stanovništva • Pasivnost stanovništva • Slaba aktivnost udruga • Izvannastavne aktivnosti • Dostupnost vrtića • Dostupnost sadržaja cjeloživotnog obrazovanja • Nepostojanje suradnje između JLS
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Prekvalifikacija za potrebe gospodarstva • Suradnja sa udrugama u inozemstvu • Koordinacija civilnog javnog i gospodarskog sektora • Suradnja među udrugama na području LAG-a 	<ul style="list-style-type: none"> • Odlazak mladih i obrazovanih ljudi • Nastavak pada broja stanovništva • Zakon o udrugama i financiranju udruga civilnog sektora - puna primjena • Trend propadanja ruralnih sredina

<ul style="list-style-type: none"> • Transfer znanja u inozemstvo i iz inozemstva • Razvoj kulturnih sadržaja • Uređenje prostora za djelovanje udruga civilnog društva 	
--	--

3. Opis ciljeva LRS te integriranog i inovativnog karaktera LRS uključujući jasne i mjerljive pokazatelje za izlazne pokazatelje i rezultate.

3.1. Ciljevi, prioriteti mjere LRS za područje LAG-a temeljeni na mogućnostima PRR 2014-2020

Vizija razvoja
 Postati održivo gospodarski razvijeno područje s povećanim standardom i kvalitetom života, poželjno za život svakog stanovnika, u kojem će se istodobno voditi briga o očuvanju i valorizaciji prirodnih ljepota, kulturno povijesne i tradicijske baštine.

STRATEŠKI CILJ 1 (SC 1)	
Strateški cilj	Povećanje konkurentnosti poljoprivrede.
Objasnenje cilja	Poljoprivreda predstavlja jedan od razvojnih potencijala na području LAG-a. Na području koje pokriva LAG registrirano je ukupno 2840 obiteljskih gospodarstava koja broje 3.689 članova. Ako uzmemo u obzir ukupni broj stanovnika područja LAG dolazimo do podatka da su 10 % stanovništva članovi obiteljskih

	poljoprivrednih gospodarstava. Analizom stanja i neposrednim razgovorima na radionicama u sklopu izrade Lokalne razvojne strategije utvrđeno je da je većina gospodarstava tehnološki zastarjela, manji poljoprivrednici teže dolaze do kreditnih sredstava, te teže plasiraju svoje proizvode na tržište. Struktura obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava je nepovoljna, te je najveći dio nositelja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava starije životne dobi. Analizom stanja utvrđeno je da čitavo područje LAG-a ima potrebe u ovom strateškom cilju.
Financijska alokacija	17,94% sredstava LAG-a iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020. 14,30% ukupnog iznosa LAG-a za provedbu LRS LAG-a PRIZAG
Očekivani rezultati	a) Povećanje prihoda po zaposlenom u poljoprivrednim gospodarstvima kojima je dodijeljena potpora za 5 %
Izlazni pokazatelji očekivanih rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • Rast zaposlenosti u projektima financiranim iz javnih sredstava EFPRR/PRR 2014.-2020. za 2 zaposlena. • Povećanje broja projekata sufinanciranih iz javnih sredstava PRR 2014.-2020. za 17 projekata • Rast broja gospodarstava koji dobivaju potporu za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava za 17 gospodarstava • Povećanje ulaganja u restrukturiranje i/ili modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava za 253.364,69 EUR
Popis aktivnosti	A. 1.1. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava

STRATEŠKI CILJ 2 (SC 2)	
Strateški cilj	Povećanje kvalitete života u ruralnim područjima, te razvoj turističke infrastrukture
Obrazloženje cilja	LAG PRIZAG prostire se na području 11 jedinica lokalne samouprave. Područje čini grad Novi Marof te općine: Ljubešćica, Breznički Hum, Breznica, Visoko, Gornja Rijeka, Sveti Petar Orehovec, Kalnik, Konjščina, Budinščina te Hrašćina. Jedinice Lokalne samouprave imaju velike potrebe za uređenjem manje komunalne infrastrukture, turističke infrastrukture, društvenih domova i slično. Na području LAG-a PRIZAG djeluju i 283 udruge. Udruge su aktivne u području športa, zaštite prava djece, vatrogastva, kulturno umjetničkog rada, prava branitelja, zaštite tradicionalnih vrijednosti i okoliša i drugo. Većina udruga djeluje u neadekvatnim prostorima. Na području LAG-a od društvene infrastrukture evidentirano je 45 vatrogasnih domova, 43 društvena doma, 16 lovačkih domova, 2 TIC, 3 planinarska doma, 1 tržnica, 52 objekta za sport i rekreaciju, 5 objekata za slatkovodni sportski ribolov, 6 biciklističkih staza te 3 tematske staze. Osnovno školsko obrazovanje organizirano je kroz mrežu 11 osnovnih škola i 14 područnih škola. Odgoj djece predvrtičke dobi organiziran je u Novom Marofu i Konjščini kroz jaslice. Vrtići djeluju u općini Ljubešćica, Budinščina, Kalnik (u pripremi), Konjščina i Novi Marof. Igraonice za djecu organizirane su u Gornjoj Rijeci, Visokom i Konjščini. Kroz ovaj cilj želi se povećati kvaliteta života kroz razvoj socijalne, društvene, manje komunalne, te turističke infrastrukture. Analizom stanja utvrđeno je da čitavo područje LAG-a ima potrebe u ovom strateškom cilju.
Financijska alokacija	82,06 % sredstava LAG-a iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020. 65,39% ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4 PRR 2014.-2020
Očekivani rezultati	Povećanje broja stanovnika i posjetitelja koji koriste društvenu i turističku infrastrukturu za 8000 osoba.
Izlazni pokazatelji očekivanih rezultata	38 odobrenih projekata

Popis aktivnosti	A. 2.1. Razvoj socijalnih i društvenih sadržaja, razvoj turističke infrastrukture te sadržaja za sport i rekreaciju
------------------	---

GRUPA AKTIVNOSTI	
Naziv grupe aktivnosti unutar SC 1	1.1. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava
Objasnenje grupe aktivnosti	Potpoma se dodjeljuje kako bi se povećala konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava omogućavanjem proširenja proizvodnih kapaciteta, modernizacijom postojećih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, uz poboljšanjem kvalitete proizvoda te uvođenje novih tehnologija i inovacija i stvaranjem održivih tržišnih ekonomija. Za razvoj i konkurentnost ruralnih područja i preusmjeravanja navedenih negativnih trendova, neophodno je stvaranje i razvoj novih gospodarskih aktivnosti u obliku modernijih poljoprivrednih gospodarstava.
Odgovorni za provedbu grupe aktivnosti	Priprema i objava natječajja - osoblje LAG-a Provjera i odabir - povjerenstvo za odabir
Vremensko razdoblje za provedbu aktivnosti	2018-2022.
Popis tipova operacija za grupu aktivnosti	O.1.1.2. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava

GRUPA AKTIVNOSTI	
Naziv grupe aktivnosti unutar SC 2	2.1. Razvoj socijalnih i društvenih sadržaja, sadržaja za sport i rekreaciju te turističku infrastrukturu.
Objasnenje grupe aktivnosti	Posebne vrste aktivnosti će potaknuti razvoj ruralnog gospodarstva i pomoći u izazovima koji su specifični u ruralnim sredinama kao što su gospodarski, zemljopisni i demografski uvjeti koji se odnose na udaljenost, iseljavanje stanovništva, starenje, društvenu izolaciju i tržišnu strukturu. Putem ove mjere želi se povećati kvaliteta života u ruralnoj sredini kroz ulaganje u infrastruktura sporta i rekreacije, infrastrukturu za odgoj, obrazovanje i odgoj djece te drugu društvenu i komunalnu infrastrukturu.
Odgovorni za provedbu grupe aktivnosti	Priprema i objava natječajja - osoblje LAG-a Provjera i odabir - povjerenstvo za odabir
Vremensko razdoblje za provedbu aktivnosti	2018 – 2022.

Popis tipova operacija za grupu aktivnosti	<p>O.2.1.1. Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti, ostalu povezanu infrastrukturu te turističku infrastrukturu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja/rekonstrukcija i/ili opremanje sadržaja za udruge civilnog društva - Izgradnja / rekonstrukcija i /ili opremanje sadržaja komunalne infrastrukture kojima upravlja ili je vlasnik jedinice lokalne samouprave ili javna poduzeća ili ustanove. - Razvoj infrastrukture za odgoj, obrazovanje i zaštitu djece rane i predškolske dobi, - Razvoj turističke infrastrukture te sadržaja za šport i rekreaciju.
--	--

3.2. Opis operacija, uključujući definiranje korisnika, kriterija prihvatljivosti

Opis operacija nalazi se u nastavku. Definiranje kriterija krajnjeg korisnika, prihvatljivost, visinu potpore, intenzitet potpore, prihvatljive i neprihvatljive troškove sadrži PRILOG II. ove LRS

OPERACIJA	Doprinos Fokus područjima PRR	Doprinos prioritetima PRR	Operacija iz PRR
<i>Operacija 1.1.2. Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava</i>	2A	2	6.3.1.
<i>Operacija 2.1.1. Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti, ostalu povezanu infrastrukturu te turističku infrastrukturu</i>	6B	6	7.4.1.

3.3. Opis odabira projekata na nivou LAG-a (način odabira projekata, kriteriji prihvatljivosti, sastav tijela za odabir projekata uključujući i opis procedure dodjeljivanja višeg intenziteta potpore odabranom projektu)

Procedura odabira projekata na nivou LAG-a u sklopu podmjere 19.2. Provedba lokalnih razvojnih strategija utvrdit će Upravni odbor koji će donijeti Pravilnik o odabiru projekata u sklopu podmjere 19.2., a sukladno kriterijima, ciljevima, aktivnostima i operacijama opisanim u LRS.

Upravni odbor će donijeti odluku da LAG minimalno jedanput godišnje raspiše natječaje iz podmjere 19.2. prema Akcijskom planu. Natječaj i vodič za prijavitelje pripremit će ured LAG-a, sukladno Smjernicama APPRRR te Sporazuma o suradnji u izvršavanju delegiranih administrativnih provjera koji sklapaju LAG i APPRRR te uputama Upravnog odbora i kriterijima za odabir iz Priloga I.

U nastavku je okvirno opisana procedura sukladna Pravilniku za provedbu Mjere 19, podmjera 19.2, 19.3 i 19.4 (NN 96/2017), (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

1. faza – Definiranje općih uvjeta prihvatljivosti: Opći uvjeti prihvatljivosti odnose se na definiranje strateških prioriteta i tipova operacija u skladu s LRS LAG-a, identificiranje prihvatljivih prijavitelja sukladno je determiniranoj shemi ciljeva, mjera (aktivnosti) i tipova operacija u LRS:

- Strateški razvojni prioriteti do 2022., kako je definirano prihvaćanjem Strategije od strane Skupštine LAG-a su mjere (aktivnosti) definirane za postizanje strateških razvojnih ciljeva do 2022. odnosno, svojom realizacijom, do 2023.
- Tipovi operacija odnose se na usklađenost prihvatljivih projekata i aktivnosti unutar projekata s važećom verzijom PRR RH 2014-2020 te sukladno predloženim mjerama, podmjerama i tipovima operacija ruralnog razvoja, definiranim na nacionalnoj razini.
- Prihvatljivi krajnji korisnici, nositelji projekata za ostvarenje ciljeva LRS, odnosno, uvjeti prihvatljivosti u skladu su s identificiranim prihvatljivim projektima (prikupljenim u bazi projektnih ideja tijekom pripreme LRS) i predviđenih aktivnosti/prihvatljivih ulaganja u odnosu na važeći regulatorni okvir mjera ruralnog razvoja na nacionalnoj razini.

Detaljan opis tipova operacija, prihvatljivih aktivnosti, uvjeta prihvatljivosti, prihvatljivih i neprihvatljivih troškova, prihvatljivih prijavitelja i intenziteta potpore, s kriterijima opisan je u dodacima LRS (Prilog 1.,2.) uz napomenu kako su u istom moguće promjene obzirom na regulatorni okvir provedbe pojedinog TO/ Podmjere/Mjere nacionalne razine.

2. faza – Priprema natječajne dokumentacije za objavu javnog poziva (natječaja): Ured (stručna služba) LAG-a priprema dokumentaciju koja minimalno sadrži: predmet, svrhu i iznos raspoloživih sredstava LAG Natječaja; uvjete prihvatljivosti nositelja projekta i dokumentaciju; uvjete prihvatljivosti projekta i dokumentaciju; uvjete prihvatljivosti troškova i dokumentaciju; kriterije odabira projekata i dokumentaciju za ocjenu usklađenosti projekta s kriterijima; prag prolaznosti; prihvatljive i neprihvatljive troškove; detaljni postupak odabira projekata; visinu i intenzitet potpore (s jasno definiranim uvećanjima); način, uvjete i rokove prijave projekta; rokove i uvjete za podnošenje prigovora te popis priloga i obrazaca. Dokumentacija natječaja sadržavati će i druge dokumente poput vodiča za korisnike i sl.

3. faza – objava javnog poziva LAG-a za prijavu projektnih projekata u okviru provedbe LRS:

Nakon odobrenja ukupne natječajne dokumentacije od strane Upravnog odbora, LAG Natječaj, s pripadajućim obrascima, priložima, vodičima i ostalom dokumentacijom, objavljuje se na web stranici LAG-a. Obzirom na regulatorni okvir za provedbu podmjere 19.2 od strane nadležnog tijela - natječaj za dodjelu sredstava za pojedini tip operacije raspisuje se samo ukoliko je APPRRR na nacionalnoj razini raspisala najmanje jedan natječaj za tip operacije sukladan tipu operacije LAG-a. Poziv se objavljuje i na funkcionalnim i operativnim mrežnim stranicama svih članova LAG-a te se javnost izvješćuje preko tiskanih ili drugih medija na lokalnoj i regionalnoj razini. Tijekom trajanja otvorenog javnog poziva LAG će organizirati informativne dane/radionice za potencijalne prijavitelje s jasnim uputama o ispunjavanju obrazaca, ciljem i svrhom prijave projekata. Info dani istovremeno su i način javne komunikacije LRS usmjereni animaciji lokalnih razvojnih dionika u cilju ispunjavanja temeljenih načela LEADER-a odnosno provedbe tipa operacije LRS 2.3.2. LAG će, ujedno, tijekom trajanja javnog poziva, imati jasno navedene kontakte i vrijeme u kojemu će odgovarati

na pisane i usmene upite potencijalnih korisnika, zaključno do 1 dana prije zatvaranja javnog poziva (natječaja).

4. faza – zaprimanje, vredovanje i odabir projekata:

Projektni prijedlozi zaprimaju se putem službene adrese LAG-a na način i u vrijeme kako je definirano LAG Natječajem. Ocjenjivanje projekata provodi se prema unaprijed određenim kriterijima odabira i prihvatljivosti opisanim u Prilozima 1. i 2. ove LRS.

Ocjenjivanje pristiglih projekata provodi Ocjenjivački odbor.

Ocjenjivački odbor čine minimalno 3 osobe. Svi članovi Ocjenjivačkog odbora moraju potpisati izjavu o nepristranosti, izbjegavanju sukoba interesa i povjerljivosti. Članovi Ocjenjivačkog odbora ne mogu biti članovi niti jednog tijela LAG-a (osim Povjerenstva) koje sudjeluje u postupku odabira projekta.

Član Ocjenjivačkog odbora ne može sudjelovati u postupku odabira ako:

- član povjerenstva za odabir je podnositelj, predstavnik podnositelja, član obitelji ili rođak podnositelju prijave
- član povjerenstva za odabir je u poslovnom, radnom ili drugačijem odnosu s podnositeljem prijave
- član povjerenstva za odabir povezan je s podnositeljem na drugi način ili postoje okolnosti koje mogu utjecati na objektivnost pri odabiru.

Vrednovanje i odabir projekata provodi se u nekoliko koraka:

Prvi korak: predstavlja administrativna kontrola projekata koju provodi ured (stručna služba) LAG-a, sukladno procedurama definiranim internim aktima LAG-a, a kako bi se utvrdila pravovremenost i potpunost prijave te prihvatljivost nositelja projekta sukladno odredbama propisanim LAG natječajem.

Drugi korak: primjenjuje se samo u slučaju dopune - ukoliko neki od dokumenata nedostaje ili je nejasan, LAG pisanim putem izvješćuje prijavitelja kako ima 5 radnih dana za pisanu dostavu dopune ili objašnjenja.

Treći korak: Ocjenjivački odbor provodi kvalitativnu ocjenu projektnog prijedloga odnosno provjerava usklađenost projekta s uvjetima prihvatljivosti i kriterijima odabira iz LRS, utvrđuje prihvatljive troškove/aktivnosti i iznos istih, intenzitet i iznos potpore, broj bodova po projektu, a sve to ovisno o tipu operacije. Ocjenjivački odbor priprema izvješće o vrednovanju i formira rang-listu, sukladno kriterijima odabira projekata navedenim u LRS. Rang lista sadržava jasno obrazloženje za svaku preporuku pojedinog projekta za odabir, uz, obavezno, naznačeni naziv projekta, prihvatljive troškove/aktivnosti, najviši iznos prihvatljivog troška/aktivnosti, intenzitet i iznos potpore te ostvareni broj bodova uz jasnu napomenu o opravdanosti projekta. Rang lista sadržava i projekte koji su isključeni iz postupka odabira projekata. Prednost na rang listi imaju projekti s ostvarenim većim brojem bodova. U slučaju kada se, temeljem rang-liste, utvrdi da nema dovoljno raspoloživih sredstava za sve pozitivno ocijenjene projekte, a sve sukladno alociranim sredstvima propisanim LAG Natječajem, određuje se prag raspoloživosti iznad kojeg će se nalaziti svi projekti za koje postoji dovoljno raspoloživih sredstava.

Četvrti korak: predstavlja odabir projekata od strane Upravnog odbora LAG-a. Odluke o odabiru projekata provode se pojedinačno, odnosno za svaki projekt zasebno, a temeljem izvješća o vrednovanju i rang-liste koju je izradio Ocjenjivački odbor. Prije donošenja odluke

o svakom pojedinačnom projektu, članovi Upravnog odbora moraju potpisati izjavu o nepristranosti i izbjegavanju sukoba interesa.

Član Upravnog odbora ne može sudjelovati u postupku odabira ako:

- član Upravnog odbora je podnositelj, predstavnik podnositelja, član obitelji ili rođak podnositelju prijave
- član Upravnog odbora je u poslovnom, radnom ili drugačijem odnosu s podnositeljem prijave
- član Upravnog odbora povezan je s podnositeljem na drugi način ili postoje okolnosti koje mogu utjecati na objektivnost pri odabiru.

LAG vodi Registar evidencije potencijalnih sukoba interesa članova Upravnog odbora. Nakon isključenja članova Upravnog odbora LAG-a kod kojih je utvrđen sukob interesa, najmanje 51% članova Upravnog odbora LAG-a mora imati pravo glasa prilikom odlučivanja i biti fizički prisutno na sjednici. Radi izbjegavanja sukoba interesa za potrebe odabira projekata posebnom odlukom imenovati će se zamjenski članovi Upravnog odbora. Za odabir projekta mora glasovati natpolovična većina članova Upravnog odbora LAG-a, pri čemu, bilo koja pojedinačna interesna skupina ne posjeduje više od 49% glasačkih prava prilikom odlučivanja. Od članova Upravnog odbora LAG-a koji su glasovali za projekt, najmanje 50% glasova pripada partnerima koji ne pripadaju tijelima javne vlasti. Način rada Upravnog odbora prilikom donošenja odluka o odabiru projekata detaljno će biti definiran internim aktima LAG-a i sukladan Pravilniku¹.

Nakon odabira projekata od strane Upravnog odbora, LAG izdaje odluke i šalje ih nositeljima projekata sukladno propisanom u LAG Natječaju².

5. faza – Prijava i odobrenje odabiranih projektnih prijedloga od strane APPRRR-a:

Nakon završetka natječaja i postupka odabira projekata na razini LAG-a, sva postupovna dokumentacija i odluke o odabiru dostavlja se na natječaj APPRRR-a za provedbu LRS, putem AGRONET-a, pri čemu, LAG podnosi Zahtjev za potporu za svaki pojedinačni odobren projekt. APPRRR provodi postupak provjere usklađenosti odabira projekata LAG-a s kriterijima navedenim u LRS i LAG Natječajem, te, nakon provedenih provjera, donosi Odluku o dodjeli sredstava za svaki pozitivno ocijenjeni Zahtjev za potporu.

Lista potvrđenih i odobrenih projekata od strane Agencije za plaćanja objavljuje se na mrežnim stranicama LAG-a PRIZAG.

---

¹ Napomena, pod navedenim podrazumijeva se: Pravilnik o provedbi podmjere 19.2. »Provedba operacija unutar CLLD strategije«, podmjere 19.3. »Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a« i podmjere 19.4. »Tekući troškovi i animacija« unutar mjere 19 »Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)« iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (NN 96/2017) te njegovim izmjenama i dopunama u trenutku provedbe postupaka donošenja odluka od strane tijela LAG-a.

² Napomena: U slučaju da se nakon izuzimanja članova Upravnog odbora LAG-a zbog sukoba interesa ne može osigurati kvorum i ravnopravnost u odlučivanju, odlučivanje o odabiru projekta obavlja Skupština LAG-a, pri čemu, prilikom odlučivanja, vrijede jednaka pravila kao za Upravni odbor. Nakon zaprimanja odluke Upravnog odbora LAG-a, prijavitelji imaju pravo podnijeti Prigovor Nadzornom odboru LAG-a, a sukladno definiranom u LAG Natječaju. Način rada Nadzornog odbora u sustavu donošenja odluka po prigovorima definiran je internim aktima LAG-a i sukladan Pravilniku. LAG vodi Registar evidencije potencijalnih sukoba interesa članova Skupštine LAG-a. Odluka Nadzornog odbora LAG-a o odabiru projekata je konačna. Popis projekata koji su odabrani od strane LAG-a biti će objavljen na web stranici LAG-a nakon utvrđivanja rang-liste odabranih projekata. Objava uključuje najmanje sljedeće podatke: naziv nositelja projekta, naziv projekta i njegov kratak opis, intenzitet potpore i iznos potpore.

3.4. Opis planiranih projekata suradnje i način odabira projekata suradnje

LAG „Prigorje-Zagorje“ već je tijekom provedbe prethodnog proračunskog razdoblja uspostavio suradnju s LAG-ovima na području Mađarske, Češke, Austrije, Slovenije i Makedonije s kojima je razmjenjivao iskustva, održavao zajedničke radionice i tematske skupove u cilju što kvalitetnije provedbe Lokalne razvojne strategije. U proračunskom razdoblju 2014-2020 LAG planira međunarodnu suradnju LAG-ovima iz Mađarske, Finske, Češke, Slovenije, Estonije, Italije te suradnju sa nacionalnim LAG-ovima s kojima dijeli zajedničke interese: LAG Zeleni Bregi, LAG SAVA, LAG Zagorje Sutla, LAG Mura – Drava te LAG Međimurski bregi i doli .

Suradnja uključuje razmjenu dostignuća, iskustava i znanja između LAG-ova i drugih lokalnih razvojnih dionika ruralnih područja unutar i izvan EU. Ono se također odnosi na prijenos dobre prakse, inovativnosti i razvoj na temelju znanja stečenog provedbom aktivnosti lokalnog razvoja vođenog lokalnom zajednicom. Postoje dva opća oblika suradnje odnosno umrežavanja: institucionalno umrežavanje i projektna suradnja, koja uključuje lokalne akcijske grupe koje provode zajednički projekt s drugim LAG-om, ili s grupom koja ima sličan pristup u drugoj regiji, državi članici, ili čak u nekoj trećoj zemlji. Projekti LAG-a koji će se provoditi putem projekata suradnje nisu samo jednostavno izmjenjivanje iskustava, već će oni uključivati konkretne zajedničke projekte idealno vođene unutar zajedničke strukture.

LAG PRIZAG planira umrežavanje s LAG-ovima na području RH i EU na temama:

- jačanje kapaciteta dionika u poljoprivrednoj djelatnosti – efikasniji razvoj i promocija proizvoda, marketinške i promidžbene aktivnosti, metode i alati, s naglaskom na kratke nabavno-distributivne lance te uključivanje osjetljivih društvenih skupina,
- razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti – jačanje specifičnih oblika ruralnog turizma objedinjavanjem prirodne i kulturne baštine te posebnosti područja LAG-a (posebno održiv razvoj u područjima NATURA 2000).

Navedene teme proizašle su iz analize stanja, SWOT analize, definiranja SWOT analize, te identifikacije potreba i mogućnosti za daljnji razvoj. Povezivanje, sinergijsko djelovanje u razvojnim procesima, razmjena znanja i iskustava, LAG definira kao stavke od ključne važnosti. U trenutku kada LAG izrazi interes za uključivanjem u projekte suradnje na definirane teme, može se osnovati posebno povjerenstvo za dodjelu i praćenje utroška sredstava, kako bi se pravovremeno umanjila mogućnost da LAG, kao prijavitelj, utroši sva alocirana sredstva. Važno je napomenuti kao LAG planira pripremu i provedbu najmanje 1 projekta. Odluku o ulasku u projekt suradnje, kroz detaljno elaboriranje i prikazivanje rezultata implementacije, moraju podržati članovi Upravnog odbora. Upravni odbor će direktno sudjelovati u pripremi projekta suradnje, osiguravajući kvalitetni obuhvat i visoku razinu kvalitete predmetnog projekta. Prilikom ulaska u projekte suradnje, obavezno je potpisivanje Partnerskog sporazuma ili Sporazuma o suradnji s odabranim LAG-ovima, u kojemu se jasno navode zadaci, prava i obaveze svakog od partnera. Kriteriji odabira projekta suradnje i postupci odabira definirani su Pravilnikom za provedbu Mjere 19., u dijelu za Podmjeru 19.3, tipove operacija 19.3.1. i 19.3.2. te, dodatno, u Dodatku 5 i 6. Potencijalni partneri u projektima suradnje su LAG-ovi i ostali zainteresirani, prihvatljivi, partneri. Potencijalni partneri su LAG Zeleni bregi, LAG Mura

– Drava, LAG Međimurski bregi i doli, LAG Zagorje-Sutla, LAG Izvor te LAG SAVA s kojima LAG PRIZAG dijeli zajedničke interese.

Kriteriji odabira projekata suradnje vezani su uz Strateške razvojne ciljeve LRS: Razvoj poljoprivrednih djelatnosti, Povećanje konkurentnosti poljoprivrede, razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti i povećanje njene konkurentnosti, povećanje kvalitete života, razvoj turizma i turističke infrastrukture, promocija zaštite okoliša i održivog korištenja resursa.

Odabrana tematska područja odnose se na poljoprivredu, turizam, zaštitu okoliša i kulturnu baštinu sukladno niže navedenoj tablici.

Tematska područja	Teme	Opis cilja suradnje
Poljoprivreda	<ul style="list-style-type: none"> - Brendiranje lokalnih proizvoda - Kratki lanci opskrbe - Razvoj zadruga i clustera - Povezivanje turističkog sektora i poljoprivrede - Eko poljoprivreda 	<p>Cilj suradnje je prijenos iskustava iz izabranih tema, edukacija članova LAG-a i stanovništva s područja LAG-a o primjerima dobre prakse u drugim zemljama, putem opreme za promoviranje lokalnih proizvoda te druge demonstracijske i promotivne opreme poticati lokalno ruralno stanovništvo na proizvodnju i prodaju lokalnih poljoprivrednih proizvoda.</p> <p><i>Veže se na SC 1. Povećanje konkurentnosti poljoprivrede</i></p>
Turizam	<ul style="list-style-type: none"> - Poticanje inovativnog i kreativnog oblika turizma, (adventure turizam, ekstremni sportovi, eko turizam, geo turizam, api turizam, zdravstveni turizam itd.) - Promocija lokalnih turističkih destinacija i manifestacija u ruralnom prostoru - Jačanje međusektorske suradnje u razvoju ruralnog turizma 	<p>Cilj suradnje je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poticanje inovativnih i kreativnih oblika turističke ponude kroz informativno – edukativne aktivnosti, prijenos iskustava iz izabranih tema, edukacija članova LAG-a i stanovništva s područja LAG-a o primjerima dobre prakse u drugim zemljama, nabava demonstracijske i opreme za promociju. - promocija lokalnih turističkih destinacija i manifestacija u ruralnim prostorima kroz kreiranje zajedničkih itinerera, izradu lokalnih mapa turističke ponude, izradu i postavljanje hot spotova, zajednički nastupi na turističkim sajmovima. <p><i>Veže se na SC 1. Povećanje konkurentnosti poljoprivrede</i></p> <p><i>Veže se na SC 2. Povećanje kvalitete života u ruralnim područjima te razvoj turističke infrastrukture</i></p>
Zaštita okoliša	<ul style="list-style-type: none"> - Smanjenje emisije štetnih plinova, - Bolje upravljanje gnojivima - smanjenje štetnog utjecaja na okoliš. 	<p>Cilj suradnje je prijenos iskustava iz izabranih tema, edukacija članova LAG-a i stanovništva s područja LAG-a te prezentacija primjera dobre prakse iz područja zaštite okoliša</p>

Kulturna baština	<ul style="list-style-type: none"> - Revitalizacija kulturne baštine - Zaštita kulturne baštine 	<p>Cilj suradnje je edukacija i prijenos iskustava iz izabраниh tema: valorizacija kulturne baštine u turističke svrhe, pokretanje tradicijskih obrta i izrada suvenira i sl.</p> <p><i>Veže se na SC.1 Povećanje konkurentnosti poljoprivrede</i></p> <p><i>Veže se na SC 2. Povećanje kvalitete života u ruralnim područjima te razvoj turističke infrastrukture</i></p>
------------------	---	--

Predviđena su organiziranja studijskih putovanja, te nabava demonstracijske opreme i opreme za promociju u cilju prijenosa primjera dobre prakse iz drugih zemalja, poticanja ruralnog stanovništva, povezivanja civilnog, javnog i gospodarskog sektora s sličnim subjektima u inozemstvu, ali i prijenos znanja i vlastitih iskustava na partnere u inozemstvu.

3.5. Usklađenost s nadređenim strateškim dokumentima (ŽRS i PRR)

U nastavku se nalazi tablica usklađenosti LRS s nadređenim strateškim dokumentima. Strategija je sukladna s ciljevima strategije Europa 2020, ciljevima poljoprivredne politike, Programom ruralnog razvoja, Strategijom razvoja Varaždinske županije, Strategijom razvoja Koprivničko-križevačke županije te Strategijom razvoja Krapinsko-zagorske županije. Za svaki od navedenih dokumenata naznačeno je kojem cilju i aktivnostima LRS doprinosi.

Usklađenost LRS sa PRR 2014-2020 - doprinos fokus područjima te prioritetima PRR opisani su pod točkom 3.2. ove LRS.

EUROPA 2020		Doprinos cilju LRS	Doprinos aktivnostima LRS
Cilj 3	Uključiv rast	SC 2	A 2.1.

ZAKON O POLJOPRIVREDI NN 30/15 - CILJEVI POLJOPRIVREDNE POLITIKE

Cilj 3	Postizanje uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih gospodarstava i zajednica, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta.	SC 2	A 2.1.
---------------	--	------	--------

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014-2020

Prioritet 2	Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama	SC 1.	A 1.1.
--------------------	--	-------	--------

Strategija razvoja Varaždinske županije 2011-2013

SC 1. Razvoj policentrički uravnoteženog konkurentnog gospodarstva	P 1.1. Razvoj turističke ponude	M 1.1.2. Razvoj i promocija turističkih proizvoda i usluga	SC 1.	A 2.1.
SC 4. Ruralni razvoj	P 4.1. Ruralni razvoj na temelju održivih oblika poljoprivrede, šumarstva i ruralnog turizma	M 4.1.1. Usklađivanje proizvoda i usluga s potrebama tržišta	SC 1.	A 1.1.

Strategija razvoja Koprivničko-križevačke županije 2011-2013.

SC 1. Konkurentno gospodarstvo	P 1.2. Potpora razvoju konkurentne primarne poljoprivrede i unapređenje ruralnog razvoja	M 1.2.2. Udruživanje poljoprivrednika	SC1.	Provedba mjere 19.3.2
		M 1.2.8. Unapređenje i razvoj osnovne infrastrukture u ruralnim područjima	SC 2.	A2.1.
	P 1.4. Razvoj selektivnih oblika turizma, uključujući ruralni turizam	M 1.6.1. Unapređenje postojećih i razvoj novih oblika turističke ponude	SC 1.	A 2.1.

Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije 2011-2013.

SC 2. Ruralni razvoj	P2.1. Razvoj komercijalne poljoprivredne proizvodnje	M 2.1.1. Razvoj voćarske i vinogradarske proizvodnje	SC 1	A1.1.
		M 2.1.2. Razvoj povrtlarske i cvjećarske proizvodnje	SC 2	A1.1.
		M 2.1.3. Razvoj proizvodnje mlijeka	SC 3	A1.1.
		M 2.1.4. Razvoj proizvodnje mesa	SC 4	A1.1.
		M2.1.6. Razvoj ruralne infrastrukture	SC 2.	A2.1.
	P2.2. Razvoj drugih gospodarskih aktivnosti u ruralnom području	M2.2.3. Razvoj turizma u ruralnom prostoru	SC 2.	A2.1.
SC 3. Razvoj ljudskih potencijala i unapređenje kvalitete života	P 3.3. Unapređenje kvalitete života	M3.3.4. Razvoj športskih programa, sadržaja i izgradnja športskih objekata	SC 2	A 2.2.

Doprinos horizontalnim temama

U nastavku se nalazi opis kako provedba LRS doprinos horizontalnim temama.

1. Klimatske promjene

Operacijama koje se predviđaju provedbom LRS (SC1) doprinosi se ublažavanju negativnih posljedica klimatskih promjena te smanjenju emisija stakleničkih plinova. Sve operacije koje se odnose na ekološku poljoprivredu biti će prioritarno vrednovane od strane LAG-a. U projektima razvoja rekreacijske i opće društvene infrastrukture dati će se prednost svim aktivnostima koje se odnose na ugradnju opreme/materijala koji su okolišno prihvatljivi, štede energiju i smanjuju emisije stakleničkih plinova (SC2). Operacijama prijenosa znanja i vještina, informacija i edukacija poticati će se aktivnosti koje doprinose smanjenju štetnog utjecaja poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene, ali i štetnog utjecaja klimatskih promjena na poljoprivrednu i nepoljoprivrednu proizvodnju.

2. Zaštita okoliša

Područje LAG-a PRIZAG visoko je vrijedno prirodno područje. Provedbom aktivnosti unutar SC1/SC2 LAG će poticati ulaganja koja su okolišno prihvatljiva i održiva, imaju pozitivan utjecaj na okoliš i uvode tehnologije i procese koji omogućuju opće poboljšanje okoliša te doprinose očuvanju biološke raznolikosti. LAG će informirati i animirati sve lokalne razvojne dionike, posebno prijavitelje projekata za realizaciju LRS za uporabu tehnologija i zahvata koji nisu štetni za okoliš, prihvatljivi su za ljude i okolinu. Isto se odnosi i na razvoj društvene i rekreacijske infrastrukture u okviru SC2 u kojoj će LAG, svojim radom, poticati uvođenje sustava „zelene javne nabave“. Iz planiranih animacijsko-edukacijsko-informativnih aktivnosti kao i projekata suradnje, poseban naglasak unutar SC2 ali i SC1 biti će razvoj svijesti javnosti i svih korisnika implementaciji znanja i vještina, metoda koje prije svega omogućuju okolišno održivi razvoj na troškovno učinkovit način.

3. Inovacije

Provedba LRS pozitivno će utjecati na razvoj inovativnih rješenja u ruralnom prostoru. Inovativnost i inovacije protežu se kroz oba strateška cilja LRS (SC 1. i SC2.) Kroz projekte koji se planiraju provoditi vrednovati će se inovativan pristup rješavanju lokalnih problema koji predviđaju dugotrajna rješenja. Svako novo ulaganje, novi pristup razvoju, uvođenje nove metode, razmjena novih znanja i vještina predstavlja inovaciju na području LAG-a. Već sam metodološki pristup poticanja lokalnog razvoja odnosno projekata putem decentralizirane provedbe, implementacijom 8. načela CLLD-a, odabirom projekata od samih lokalnih razvojnih dionika, članova lokalnog razvojnog partnerstva, predstavlja potpuno inovativan pristup lokalnom razvoju koji postaje razvidno vođen od strane lokalne zajednice.

4. Opis uključenosti lokalnih dionika u izradu LRS

4.1. Opis sudjelovanja različitih interesnih skupina u izradi LRS i primjena načelan „odozdo prema gore“

Kod pripreme Lokalne razvojne strategije vodila se briga o javnoj dostupnosti informacija i mogućnosti sudjelovanja u procesu izrade, kao i mogućnost prijave projektnih prijedloga svih zainteresiranih skupina u bazu podataka.

Komunikacija o postupku izrade Lokalne razvojne strategije provodila se putem:

- Web stranice lokalne akcijske grupe
- Web stranica općina
- Putem Hrvatske gospodarske komore
- Putem Hrvatske obrtničke komore
- Direktno slanjem maila sa informacijama

U izradi lokalne razvojne strategije korišten je pristup odozdo prema gore (bottom-up) s sljedećim ciljem:

- Uključivanje lokalne zajednice – osiguranje aktivne participacije zajednice u smislu civilnog, gospodarskog i javnog sektora u cilju razmjene informacije, pronalaska prikladnih metoda animacije što će dovesti do osiguranja transparentnosti u donošenju odluka
- Generiranje ideja i inicijativa – poticanje sastanaka i dijaloga među skupina, razmjena iskustava i komplementarnih vještina
- Postizanje konsenzusa - kroz participaciju u donošenju odluka osigurati zastupljenosti svih interesnih skupina

Kroz proces odozdo prema gore poštivala su se sljedeća načela i metode rada:

- Poštivanje ideja
- Prepoznavanje različitih potreba, osobito u pogledu socio-ekonomski osjetljivih skupina u društvu (mladi, osobe starije životne dobi, žene)
- Plan provedbe i slijed aktivnosti u ostvarenju ciljeva postojeće (tradicionalne) i nove (inovativne) aktivnosti
- Utjecaj provedbe strategije na okoliš
- Plan potrebnih sredstava i raspoloživi izvori financiranja za provedbu strategije
- Način praćenje provedbe strategije i mjerenje učinaka provedbe strategije, kriteriji i indikatori za ocjenu uspješnosti i učinkovitosti projekata.

Na početku izrade formiran je partnerski odbor s predstavnicima civilnog, gospodarskog i javnog sektora iz svih jedinica lokalne samouprave.

Na samom početku održani su individualni sastanci s predstavnicima javnog sektora u cilju upoznavanje njih sa izradom strategije te da pokušaju prenijeti informaciju predstavnicima gospodarskog i civilnog sektora na svome području.

Upis projektnih ideja u bazu omogućen je elektroničkim putem google docs platforme i web stranice Lokalne akcijske grupe na web adresi <http://www.lag-prizag.hr/strategija/> kako bi se omogućila dostupnost, smanjilo korištenje papira, te omogućila racionalizacija obrade podataka. Tako su održani sastanci:

- Dana 6.11.2015. godine u gradu Novi Marof
- Dana 12.11.2015. godine u općini Kalnik i Gornja Rijeka
- Dana 13.11.2015. godine u općini Sveti Petar Orehovec, Breznica i Visoko
- Dana 18.11.2015. godine u općini Hrašćina, Konjščina i Budinščina
- Dana 23.11.2015. godine u općini Ljubešćica
- Dana 25.11.2015. godine u općini Breznički Hum

Radionice za predstavnike civilnog, gospodarskog i javnog sektora na temu SWOT analize i projektnih ideja:

- 14.12.2016. godine u Kalniku za područje Općina Kalnik, Sveti Petar Orehovec i Gornja Rijeka
- 18.01.2016. godine u Brezničkom Humu za područje općine Breznički Hum, Visoko i Breznica

- 20.01.2016. godine u Konjščini za područje općine Konjščina, Hrašćina i Budinščina
- 22.01.2016. godine u Ljubešćici za područje općine Ljubešćica
- 10.02.2016. godine u Novom Marofu

Partnerski odbor sastao se: 30.12.2015. godine u Novom Marofu, te 28.01.2016. godine u Novom Marofu. Iz baze dostupnih podataka Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, te Registra udruga izrađena je baza gospodarskih subjekata i udruga kojima su poslane informacije o izradi Strategije, važnosti izrade Strategije kao i link na upitnike za prijavu projektnih prijedloga.

Na Skupštini Lokalne akcijske grupe održanoj dana 28.01.2016. godine u Novom Marofu predstavljene su aktivnosti na izradi Strategije, analiza stanja, SWOT analiza, ciljevi prioriteta LRS te aktivnosti koje će sadržavati Lokalna razvoja strategija.

Predstavници civilnog, javnog i gospodarskog sektora koji su sudjelovali u radionicama, individualnim sastancima ili samo izvršili upis u bazu projektnih prijedloga putem svojih prijedloga u području razvojnih prioriteta i potreba, te kroz definiranje razvojnih ciljeva i strategija dokazali su svoje poznavanje temeljnih problema područja, te sudjelovali kod formiranja ciljeva razvoja područja. Potpisne liste nalaze se u prilogu V.

4.2. Opis partnerstva

Od svog osnutka Lokalna akcijska grupa „Prigorje-Zagorje“ promovira načela LEADER pristupa o lokalnom partnerstvu koje zauzima centralno mjesto u radu LAG-a. Od ukupnog broja od 54 člana LAG-a, na gospodarski sektor se odnosi 15 članova, na civilni sektor 19 članova dok javni sektor predstavlja 20 članova u Skupštini. Partnerstvo civilnog, javnog i gospodarskog sektora temeljeno je na prepoznavanju lokalnih potreba razvoja, međusobnom uvažavanju i pronalaženju najboljih rješenja za inovativni razvoj područja LAG-a. Članovi LAG-a redovito se sastaju na Skupštinama gdje raspravljaju o planovima za buduće razdoblje. Važnost partnerstva civilnog, javnog i gospodarskog sektora bila je presudna u pripremi LRS, jer su temeljem zajedničkih radionica, individualnih sastanaka i upisa u bazu podataka identificirani potrebe i razvojna ograničenja, te potencijali razvoja svakog od sektora. Koordiniranost i međusektorska suradnja generirali su nove ideje, definirali ciljeve razvoja područja i prioritete, te odredili mjere kojima će se ti ciljevi postići. Uvažavanje ideja i međusektorski pristup ojačali su unutarnju snagu LAG-a, ojačali partnerstva te doveli do potvrđivanja prijašnjih spoznaja da je razvoj područja moguć jedino međusobnom interakcijom sva tri sektora.

5. Akcijski plan

5.1. Akcijski plan provedbe LRS na nivou svake godine unutar programskog razdoblja 2014-2020

U nastavku se nalazi popis operacija koja će se provoditi u godinama provedbe LRS. Iz podmjere 19.2. Za svaku godinu navedena je alokacija iz podmjere 19.2., kao i broj projekata koji se planira provesti. U godinama gdje je vrijednost 0 kraj oznake operacije, iste se neće provoditi.

Pod mjerom 19.3. planirana je priprema i provedba 2 projekta, u razdoblju 2019 -2020. godini. Provedba mjere 19.3 uključuje provedbu pripreme projekta -podmjera 19.3.1 te provedbu projekta -podmjera 19.3.2

Tablica: Plan provedbe aktivnosti LRS sa brojem projekata i postocima od ukupne alokacije sredstava za podmjeru 19.2. te broj projekata i postocima od ukupne alokacije sredstava za podmjeru 19.3 Pregled po godinama.

Aktivnosti	2017		2018		2019		2020		2021		2022	
	broj projekata	postotak	broj projekata	postotak	broj projekata	postotak	broj projekata	postotak	broj projekata	postotak	broj projekata	postotak
Operacija 1.1.2.	n/p	0%	5	4,19%	0	0,00%	7	5,87%	5	4,23%	0	0,00%
Operacija 2.1.1.	n/p	0%	0	0,00%	13	33,24%	3	4,55%	11	0,00%	11	19,88%
Ukupno podmjera 19.2.	n/p	0,00%	5	4,19%	16	33,24%	10	10,41%	5	4,23%	11	19,88%
Ukupno Podmjera 19.3.	n/p	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	1	50,00%	1	50,00%

5.2. Procjena broja projekata za vrijeme programskog razdoblja 2014-2020

Tijekom proračunskog razdoblja 2014-2020. Planirana je provedba ukupno 39 projekata iz podmjere 19.2. Od čega je u 2018. godini planirano 5 projekata, u 2019. godini 16 projekata dok je u 2020 godini planirana provedba 18 projekata i to 7 projekata iz Operacije 1.1.2. te 11 projekata iz Operacije 2.1.1., u 2021. godini planirano je 16 projekata, a u 2022. godini planirano je 11 projekata. Iz podmjere 19.3. planirana je priprema i provedba 2 projekta u u 2020. Godini.

6. Način praćenja i procjene provedbe LRS (način upravljanja provedbom, nadzora provedbe i ocjenjivanja uspješnosti provedbe strategije)

Ciljevi praćenja i evaluacije LRS su:

- Kvantificiranje pokazatelja izlaza, rezultata učinaka i njihovih vrijednosti
- Opis doprinosa širim lokalnim, nacionalnim i Europskim ciljevima
- Procijeniti učinkovitost intervencija i cjelokupne strategije
- Procijeniti doprinos projekata ciljevima strategije
- Procjena uporabe proračuna.

6.1. Opis praćenja LRS

PRAĆENJE STRATEGIJE	
Organizira	Upravni odbor LAG-a
Odgovorno tijelo	Ured LAG-a
Sadržaj praćenja	<ul style="list-style-type: none"> - Uporaba proračuna - Statistika prijave projekata - Doprinos projekata ciljevima i pokazateljima strategije - Aktivnosti animacije LAG-a i projekti suradnje - Doprinos ciljevima PRR
Vremenski raspored	Stalno
Razdoblje izvješćivanja	Godišnje

Tijelo koje odobrava izvješće	Upravni odbor
Svrha izvješća	Priprema godišnjeg plana provedbe strategije Poboljšanje mehanizama provedbe

6.2. Indikatori za mjerenje učinaka provedbe LRS

U izradi indikatora korišteni su CAP monitoring and evaluation indicators (izvor: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-indicators/index_en.htm) . Indikatori učinka odnose se na ciljeve, indikatori rezultata za aktivnosti, dok se indikatori izlaza koriste kod operacija.

Tablica: Pokazatelji učinka

	Pokazatelji učinka	Ciljna vrijednost 2018	Ciljna vrijednost krajem razdoblja
SC1. Povećanje konkurentnosti poljoprivrede i šumsko drvnog sektora	Povećanje prihoda po zaposlenom u poljoprivrednim gospodarstvima kojima je dodijeljena potpora za 5 %	3%	5%
	Smanjenje broja nezaposlenih	1	2
SC 2. Povećanje kvalitete života u ruralnim područjima te razvoj turističke infrastrukture	Broj stanovnika i posjetitelja kojima je dostupna društvena i turistička infrastrukturu	4000	8000

Strategija doprinosi i krovnim pokazateljima (CMES/CMEF) :

- Ukupan broj sufinanciranih projekata: 57 projekta
- Smanjenje nezaposlenosti : stvoreno 2 novih radnih mjesta
- Ukupno isplaćena javna potpora: **1.772.378,81 EUR³**

³ Izvor Ugovor o dodjeli sredstava ugovorenom LAG-u

Prioritet	Pokazatelj rezultata	Ciljna vrijednost 2018	Ciljna vrijednost krajem razdoblja
Aktivnost 1.1.	Postotak poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru LRS za razvoj poljoprivrednih gospodarstava	9,69 %	20,31%
Aktivnost 2.1.	Broj stanovništva koje ima koristi od poboljšanih usluga ili društvene, socijalne, komunalne i turističke infrastrukture te sadržaja za sport i rekreaciju	4000	8000

Tablica: Pokazatelji izlaza -outputi LRS Podmjera 19.2.

Tip operacije	Pokazatelji izlaza/output	Broj projekata 2018	Broj projekata krajem razdoblja	Ciljna vrijednost kraj 2018 iz podmjere 19.2.	Ukupno iz podmjere 19.2.
Operacija 1.1.2.	Broj malih poljoprivrednih gospodarstava koje su primile potporu	5	17	9,69%	17,94 %
Operacija 2.1.1.	Broj ulaganja u sadržaje za udruge civilnog društva, komunalnu infrastrukturu kojima upravlja ili je vlasnik jedinice lokalne samouprave i javna poduzeća i ustanove. infrastrukturu za odgoj, obrazovanje i zaštitu djece rane i predškolske dobi, turističku infrastrukturu te sadržaje za sport i rekreaciju.	0	38	0,00%	82,06%
Ukupno		5	55	9,69 %	100,00 %

Tablica: Pokazatelji izlaza – outputi LRS Podmjera 19.3

Tip operacije	Pokazatelji izlaza/output	Broj projekata 2018	Broj projekata krajem razdoblja	Ciljna vrijednost kraj 2018 iz podmjere 19.3.	Ukupno iz podmjere 19.3.
Podmjera 19.3.	Broj ostvarenih projekata suradnje	0	2	0 %	100,00%

6.3. Opis procjene LRS

EVALUACIJA STRATEGIJE	
Organizira	Upravni odbor LAG-a
Odgovorno tijelo	Ured LAG-a
Sadržaj praćenja	- Godišnja izvješća o praćenju - Rezultati i učinci provedenih projekata - Baza tijeka provedbe projekata i aktivnosti LRS
Vremenski raspored	2 puta tijekom cijelog razdoblja
Razdoblje izvješćivanja	2018 godina 2020 godina
Tijelo koje odobrava izvješće	Skupština
Svrha izvješća	Revizija strategije

Komunikacija nalaza

Rezultati provedbe plana praćenja i evaluacije biti će dostupni unutar i izvan LAG-a. LAG će se služiti raznim metodama kako bi ostvario dostupnost navedenih rezultata kao što su:

- Web stranica
- Elektroničke društvene mreže
- Skupštine članova
- Javne tribine o radu LAG-a
- Godišnja izvješća o praćenju strategije
- Trogodišnja izvješća o evaluaciji strategije
- Izvješća nadležnim institucijama (Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju)

Za provedbu praćenja LRS i njezino vrednovanje, LAG će uspostaviti bazu tijeka provedbe projekata i aktivnosti na realizaciji LRS.

Ukoliko Skupština, temeljem dostavljenog izvješća o provedbi LRS-a utvrdi kako je došlo do promjene u okolnostima planirane provedbe, donosi odluku o usklađenju ili izmjeni LRS i prilagodbi promijenjenim uvjetima sukladno nacionalnoj regulativi za provedbu Mjere 19 PRR.

7. Opis sposobnosti provedbe LRS

7.1. Ljudski kapacitet za provedbu LRS

LAG PRIZAG osnovan je krajem 2009. godine sukladno Zakonu o udrugama na osnivačkoj skupštini u Dropkovcu u Općini Gornja Rijeka te pokriva područje 10 općina: Breznica, Breznički Hum, Budinščina, Gornja Rijeka, Hrašćina, Kalnik, Konjščina, Ljubeščica, Sveti Petar Orehovec i Visoko, te jednog grada: Novi Marof.

Slika: shema hijerarhija u provedbi LRS

Skupština Udruge:

- utvrđuje plan razvitka Udruge,
- donosi i mijenja Statut Udruge,
- donosi i mijenja godišnji program rada Udruge,
- donosi i mijenja financijski plan,
- prihvaća godišnje financijsko izvješće,
- donosi druge akte i odluke vezane za rad Udruge,
- bira i razrješuje dužnosti članove Upravnog odbora, Nadzornog odbora, Predsjednika, dva Dopedsjednika i Tajnika Udruge,
- bira i razrješava osobe ovlaštene za zastupanje,
- razmatra i usvaja izvješća o radu Udruge,
- daje smjernice za rad Udruge,
- može donositi i mijenjati lokalnu razvojnu strategiju,
- donosi Poslovnik o svojem radu,
- imenuje počasne članove Udruge,
- odlučuje o žalbama članova na odluke o isključenju iz Udruge,
- odlučuje o prestanku rada Udruge,
- obavlja i druge poslove određene zakonom ili Statutom.

Upravni odbor:

Upravni odbor Lokalne akcijske grupe LAG Prizag ima 11 članova, od čega civilni sektor trenutno zastupaju 2 člana, gospodarski sektor 4 člana dok je javni sektor zastupljen sa 5 članova. Upravni odbor:

- utvrđuje prijedlog programa rada i Statuta koji se podnose Skupštini na razmatranje i prihvaćanje,
- utvrđuje prijedloge programa djelatnosti i planove rada,
- brine o izvršenju usvojenog programa rada i provedbi odluka Skupštine Udruge,
- upravlja imovinom Udruge,
- brine o primjeni LEADER načela,
- imenuje komisije i slična tijela prema potrebi te im određuje zadatke,
- imenuje Voditelja Ureda LAG-a,
- imenuje i razrješava Likvidatora Udruge,
- prima nove članove i odlučuje o isključenju iz članstva,
- brine se o upoznavanju javnosti s radom Skupštine Udruge,
- upravlja materijalnim i financijskim poslovanjem Udruge,

- može donositi i mijenjati lokalnu razvojnu strategiju i druge strateške dokumente (plan provedbe lokalne razvojne strategije i drugo),
- obavlja i druge poslove predviđene Statutom i drugim općim aktima Udruge.

Nadzorni odbor

- Nadzorni odbor prati i nadzire rad tijela utvrđenih Statutom. O svom nalazu i mišljenju obavještava Upravni odbor Udruge i tijelo čiji je rad nadziran. Nadzorni odbor posebno nadzire materijalno i financijsko poslovanje i raspolaganje sredstvima Udruge te izvršenje programa rada i financijskog plana Udruge. Izvješće o izvršenom nadzoru podnosi Skupštini na raspravu i prihvatanje.

Poslovi i zadaće voditelja/ice ureda LAG-a:

- zadužen za organizaciju poslovanja ureda,
- vodi brigu o zakonitosti poslovanja i usklađenosti rada ureda sa svim relevantnim pozitivnim propisima RH,
- prati i vodi brigu o priljevu i trošenju sredstava u skladu s dobivenim ovlaštenjima od nadležnih tijela,
- brine o urednom i pravilnom korištenju imovine i sredstava za rad,
- sudjeluje u svim aktivnostima LAG-a PRIZAG na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi,
- provodi IPARD program – mjeru 202 sukladno Pravilniku o provedbi mjere 202,
- provodi mjeru 19 LEADER – CLLD iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. sukladno Pravilnicima o provedbi podmjera iz mjere 19,
- zadužen za organizaciju financijskog i programskog izvještavanja prema Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju,
- vodi proces izrade nove lokalne razvojne strategije LAG-a PRIZAG 2014. – 2020.,
- organizira edukacije i radionice za zainteresirane na teme izrade razvojne strategije, pripreme projektnih ideja, pripreme i provedbe projekata,
- surađuje s lokalnim i područnim (regionalnim) samoupravama, udrugama, organizacijama, savezima, zadrugama, OPG-ima te ostalim gospodarstvenicima s područja LAG-a PRIZAG,
- komunicira s drugim LAG-ovima, mrežama za ruralni razvoj, državnim i drugim javnim ustanovama i službama,
- vodi brigu o promoviranju LAG-a kao udruge čiji je osnovni cilj ravnomjerni razvoj područja,
- organizira, obavlja i nadzire poslove u svezi pripremanja sjednica Upravnog odbora i Skupštine,
- obavlja i druge poslove koje mu povjere nadležna tijela LAG-a.

Poslovi i zadaće voditelja/ice projekata LAG-a:

- vodi brigu o osmišljavanju, pripremi i provedbi projekata LAG-a PRIZAG,
- aktivno sudjeluje u osmišljavanju, pripremi i provedbi LEADER projekata članova LAG-a,

- pomaže članovima LAG-a kod pripreme i provedbe ostalih projekata,
- zadužen za pripremu dokumentacije LAG-a propisane Zakonom o javnoj nabavi,
- sudjeluje u organizaciji i provedbi aktivnosti LAG-a (organizacije javnih događanja, studijskih i stručnih putovanja, izdavačke djelatnosti, izrade studija i baza podataka),
- sudjeluje u izradi financijskog i programskog izvještavanja prema Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju,
- sudjeluje u procesu izrade nove lokalne razvojne strategije LAG-a PRIZAG 201–. - 2020.
- sudjeluje u organizaciji edukacija i radionica za zainteresirane na teme izrade razvojne strategije, pripreme projektnih ideja, pripreme i provedbe projekata,
- komunicira s drugim LAG-ovima i mrežama za ruralni razvoj,
- prati i informira članove LAG-a o objavljenim nacionalnim i EU natječajima za financijske potpore,
- sudjeluje u pripremi i izradi materijala za sjednice Upravnog odbora i Skupštine,
- po potrebi mijenja voditelja/icu ureda LAG-a,
- obavlja i druge poslove koje mu povjere nadležna tijela LAG-a.

Odbor za odabir projekata opisan je u poglavlju 3.3.

7.2. Financijski kapacitet za provedbu LRS

Godina	Prihodi	Rashodi	Imovina
2014	418.059	473.743	16.050
2015	357.719	563.731	23.450

Lokalna akcijska grupa „Prigorje-Zagorje“ financira se iz članarina članica, donacija i projekata.

Iz financijskog izvješća za 2015. godinu vidljivo je da su ostvareni prihodi u iznosu od 357.719 kn od čega su članarine iznosile 106.900 kuna, dok su prihodi od donacija iznosili 249.679 kn. Navedene donacije odnosile su se na provedbu mjere 202 IPARD programa Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja. Preneseni manjak sredstava iz promatranih godina bude pokriven sredstava iz IPARD mjere 202 isplaćenim u 2016. godini.

Odlukom o članarinama je predviđeno da općine koje su članice LAG-a plaćaju članarinu 900,00 kn mjesečno, grad Novi Marof 3.500,00 kn mjesečno, predstavnici civilnog sektora plaćaju članarinu 100,00 kn godišnje, dok predstavnici gospodarskog sektora koji uključuje tvrtke, obrte i obiteljska poljoprivredna gospodarstva plaćaju članarinu 200,00 kn godišnje.

Financijskim planom za 2016. Godinu utvrđeni su prihodi od 939.100 kn

7.2. Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007-2013

LAG „Prigorje–Zagorje“ nastao je kao cilj provođenja projekta „Sudjelovanje stanovnika u održivom razvoju regije“, kojeg je provodio Centar za organiziranje zajednice iz Češke Republike u partnerstvu s Hrvatskom mrežom za ruralni razvoj. Projekt je proveden 2009. godine, a sufinanciran je sredstvima iz Češkog LEADER programa. Od 30. siječnja 2014. godine LAG koristi sredstva za provedbu LEADER Mjere 202 iz pretpristupnog IPARD Programa za RH za razdoblje 2007-2013. Za provedbu mjere LEADER ukupno je odobreno 900.000 kuna, a utrošeno 795.004,29 kuna. U tom razdoblju u LAG-u je organizirano ukupno

16 radionica za usavršavanje i obrazovanje zaposlenika, volontera i članova LAG-a. U svrhu promidžbe područja LAG-a i LEADER-a izrađeno je 6000 komada promidžbenih letaka, sudjelovano je u 8 radijskih emisija te 3 TV emisije, izrađena je web stranica i Facebook profil LAG-a, organizirana su dva „Prigorsko – Zagorska sejma“ koji su okupili veliki broj posjetitelja i izlagača, organizirana su 3 studijska putovanja u Mađarsku, po jedno studijsko putovanje u Sloveniju te jedno u Republiku Češku. Uspostavljena je suradnja sa susjednim LAG-ovima u SZ Hrvatskoj sa kojima se periodično održavaju sastanci radi razmjene iskustava u radu. Zaposlenici LAG-a sudjelovali su na svim važnijim radionicama za provedu Programa ruralnog razvoja RH 2014-2020 kao i radionicama za izradu Lokalne razvojne strategije LAG-a. Također je ostvarena suradnja sa LAG-ovima iz Slovenije, Mađarske, Češke, Austrije i Makedonije.

LAG je kroz pridruženo partnerstvo sudjelovao u dva LEADER projekta sa Mađarskim LAG-ovima i to:

- Projekt „Prava kopča – Valódi kapocs“ vrijednosti 157.814,00 € kroz koji se provodila suradnja i razmjena iskustava između Hrvatskih i mađarskih LAG-ova i udruga, a realiziran je sa LAG-om Alpokalja – Fertő Táj, LAG-om „A Bakonyert“ iz Mađarske te LAG-om Moslavina i LAG-om Zeleni trokut sa Hrvatske strane. Projekt je proveden tijekom 2014. i 2015. godine.
- u suradnji sa konzultantskom tvrtkom Forum Invest d.o.o te West Pannon Regional and Economic Development Public Nonprofit Ltd. realiziran je projekt na temu: Iskustva u primjeni LEADER-a u Regiji Zapadno podunavlje, Republika Mađarska. Projekt je realiziran tijekom 2015 godine, a vrijednost projekta iznosila je 145.932,00 €

7.3. Iskustvo u provedbi projekata izvan mjere LEADER

LAG je sudjelovao u osmišljavanju projekata i povezivanju partnera na dva EU projekta iz programa Europa za građane. Tako je za općinu Kalnik osmišljen i kandidiran projekt „Searching for gold values for the future of the EU“. Projekt je kandidiran na program Europa za građane, Podmjera 2.1. Bratimljenje gradova, koji je ostvario donaciju od 10.000 €. Za Općinu Gornja Rijeka dogovoreno je partnerstvo na projektu „A Dialogue on Gender Equality for Building our Europe“ Municipality of Alì Terme 2015. Projekt je ostvario donaciju na programu Europa za građane, Podmjera 2.1. Bratimljenje gradova te ostvario donaciju od 12.000 €. Projekt SMUG EU 2017. godine iz programa EU za građane u kojem je LAG vodeći partner ostvario je potporu u svoti od 135.000 €

LAG je sudjelovao u osmišljavanju projekata i prijavama na nacionalne programe potpore. Tako je za Udrugu umirovljenika Konjščina osmišljen projekt „Naši stari nisu za hititi“. Projekt je kandidiran na program unaprjeđenje kvalitete života starijih osoba putem organiziranih dnevnih aktivnosti u lokalnoj zajednici, koji se provodi preko Ministarstva socijalne politike i mladih. Projekt je ostvario donaciju od 45.000 kn. Kroz naveden projekte može se zaključiti kako ured LAG-a odnosno njegovi zaposlenici imaju kreativni kapacitet i znanje za osmišljavanje i provođenje nacionalnih i transnacionalnih projekata koji mogu poslužiti kao know – how za članove LAG-a i čitavu lokalnu zajednicu. Ipak referirajući se na SWOT analizu vidljivo je kako je LAG-u itekako potrebno znanje i iskustvo u pripremi i provođenju projekata iz sva tri sektora (javnog, civilnog i gospodarskog), stoga je s ciljem transfera znanja i know – how te promicanja koncepta održivog razvoja i dalje važna već započeta razmjena iskustava

između domaćih i stranih LAG-ova. Ovom strategijom predviđa se suradnja sa LAG-ovima iz susjedstva.

7.4. Prijedlozi za poboljšanje rada LAG-a

Lag Prizag funkcionira kao udruga od siječnja 2010. godine dok su prvi djelatnici zaposleni u travnju 2014. godine. Od zaposlenja djelatnika i primitka prvih sredstava iz mjere 202 IPARD intenzivirale su se aktivnosti LAG-a u smislu animacije lokalnog stanovništva, obučavanja djelatnika i upoznavanja lokalne zajednice sa radom LAG-a. U smislu poboljšavanja aktivnosti potrebno je približavanje rada LAG-a krajnjim korisnicima sredstava, upućivanje na dostupne izvore financiranja bilo kroz provedbu LRS ili druge odgovarajuće pozive iz Programa ruralnog razvoja, daljnje poticanje suradnje civilnog, javnog i gospodarskog sektora u osmišljavanju integriranih projekata čiji će učinci imati pozitivne efekte na sve tri ciljne skupine. U sljedećem razdoblju poticat će se potencijalne korisnike da koriste infrastrukturu i znanje unutar Lokalne razvojne grupe u pripremi i provođenju projekata.

8. Financijski plan

U poglavlju financijski plan prezentirani su izvori financiranja Lokalne akcijske grupe „Prigorje –Zagorje“, financiranje provedbe LRS, te procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu projekata.

8.1. Financiranje rada LAG-a (izvori financiranja)

Financiranje rada Lokalne akcijske grupe u razdoblju 2014-2020. provodit će se iz sljedećih izvora

- Podmjera 19.3. Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a u iznosu od 5 % predviđenih sredstava iz 19.2. Provedba operacija unutar CLLD strategije.
- Podmjera 19.4. Tekući troškovi i animacija u iznosu od 25 % iznosa predviđenih sredstava iz podmjere 19.2. Provedba operacije unutar CLLD strategije i Podmjere 19.3. Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a.
- Sredstva iz članarine članova Lokalne akcijske grupe koja je prikazana u sljedećoj tablici.

Tablica: Članarina LAG-a prema skupinama

Sektor	Iznos
Javni sektor	900,00 kn općine/ mjesečno 3.500 kn grad Novi Marof/mjesečno
Civilni sektor	100,00 kn godišnje
Gospodarski sektor	200,00 kn godišnje

8.2. Financiranje provedbe LRS i financijski plan

Financiranje provedbe strategije provodit će se putem mjere 19. LEADER CLLD, podmjere 19.2. Provedba operacija unutar CLLD strategije. U nastavku se nalazi tablica podjele sredstava iz podmjere 19.2. Provedba operacija unutar CLLD strategije prema ciljevima, aktivnostima i operacijama. Sredstva su podijeljena u postotnom iznosu.

Tablica: Podjela sredstava prema ciljevima, aktivnostima i operacijama u postocima

FINANCIJSKI PLAN				
Ciljevi	CILJ 1	% podmjere 19.2.	CILJ 2	% podmjere 19.2.
	14,30% od ukupne alokacije (19.2.,19.3. i 19.4.)	14,30%	53,13% od ukupne alokacije (19.2.,19.3. i 19.4.)	67,43%
Aktivnosti	Aktivnost 1.1.	14,30 %	Aktivnost 2.1.	53,13 %
Operacije	Operacija 1.1.2.	14,30%	Operacija 2.1.1.	53,13 %
19.3. Međuteritorijalna i transnacionalna suradnja				5 % iznosa podmjere 19.2.
19.4. Tekući troškovi i animacija				25 % iznosa podmjere 19.2.+19.3.

U nastavku se nalazi financijski plan po godinama za podmjeru 19.2., podmjeru 19.3. i podmjeru 19.4.. Kao što je vidljivo tekući troškovi i animacija planirani su do 2023. godine zbog pravila N+3.

Tablica: Financijski plan po godinama (od ukupnog LAG proračuna)

FINANCIJSKI PLAN PO GODINAMA									
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	Ukupni proračun
Tekući troškovi i animacije (podmjera 19.4)	0,00%	3,30%	3,30%	3,30%	1,10%	3,20%	3,20%	0,00%	17,40%
Proračun za suradnju (Podmjera 19.3.1 i 19.3.2)	0,00%	0,0%	0,00%	0,00%	1,08%	1,09%	0,00%	0,00%	2,17%
Operacija 1.1.2.	0,00%	0,00%	4,19%	0,00%	5,87%	4,23%	0,00%	0,00%	14,29%
Operacija 2.1.1.	0,00%	0,00%	0,00%	28,70%	4,55%	12,26%	19,87%	0,00%	65.38%

Ukupni proračun	0,00%	3,30%	7,49%	32,00%	12,60%	20,78%	23,82%	0,00%	100,00%
-----------------	-------	-------	-------	--------	--------	--------	--------	-------	---------

8.3. Procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu projekata

Ukupni proračun predviđen Ugovorom o dodjeli sredstava odobranom LAG-u između LAG-a PRIZAG i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju od 20.02.2017. kao i izmjenama Ugovora o dodjeli sredstava iz mjere 19. Leader i CLLD-a koje su uslijedile do dana donošenja ove LRS iznose 1.772.378,81 EUR-a. Od ukupnog iznosa za provedbu podmjere 19.2. Provedba operacija unutar CLLD strategije predviđen je iznos od 1.412.304,62 EUR-a, za provedbu podmjere 19.3. Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a iznos od 38.377,50 EUR što predstavlja 2,17% iznosa iz podmjere 19.3. dok je za podmjeru 19.4. Tekući troškovi i animacija predviđen iznos od 308.336,28 EUR-a što predstavlja 17,40 % zbroja indikativnih sredstava iz Podmjere 19.2. i 19.3. Programa ruralnog razvoja. S obzirom na potrebe i potencijale područja, navedeni iznos alociran je na način kako bi pokrio najveće prioritete i donio najveće koristi području koje pokriva LAG.

Tablica: Odobrena sredstva sukladno Ugovoru (u EUR)

Naziv korisnika	19.2.	19.3.	19.4.	UKUPNA POTPORA PO LAG-u
LAG "PRIGORJE-ZAGORJE"	984.887,00	38.377,50	308.336,28	1.772.378,81

Izvor: Ugovor o dodjeli sredstava odabranom LAG-u

PRILOZI:

Prilog 1. Kriteriji odabira

Prilog 2. Opis mjera definiranja korisnika i kriteriji prihvatljivosti

Prilog 3. Tablice s opisom područja

Prilog 4. Potpisne liste s radionica s zainteresiranim skupinama

Prilog 5. Analiza rizika